

Soma, Ermenek, Torunlar, Isparta, Şırnak, Mersin ve Nice İş Cinayetleri... İşte Yeni Türkiye...

2014 yılında en az 1886 işçi yaşamını yitirdi

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi işçiler, kamu çalışanları, işçi aileleri, doktorlar, mühendisler, akademisyenler, gazeteciler, hukukçular... ve onların örgütlenmelerinin oluşturduğu; devletten ve sermayeden bağımsız; sağlıklı ve güvenli çalışma mücadelesini yürüten bir koordinasyon, bir emek örgütüdür...

Yazılı, görsel, dijital basından takip edebildiğimiz, emek-meslek örgütlerinden gelen bilgiler ile işçiler, işçi yakınlarının bildirimleri ışığında tespit edebildiğimiz ve her gün güncellenen bilgiler ışığında 2014 yılında en az 1886 işçi yaşamını yitirdi...

Kavramsal ve yöntemsel yaklaşım: İş kazası değil, iş cinayeti

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi (İSİG Meclisi) olarak tespit edebildiğimiz işçi ölümlerini kayıt altına alıyoruz. Kayıt alma kriterlerimizi şöyle açıklayabiliriz:

1- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Ekim 2014 verilerine göre çalışma çağındaki nüfusun 57 milyondan fazla olduğu ülkemizde **işgücü nüfusu 29 milyon 181 bin kişi**, işgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 71,5 kadınlarda ise yüzde 30,9 oldu. **Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmadan çalışanların oranı ise yüzde 35** olarak gerçekleşti. Bu oran tarım sektöründe yüzde 82,9 iken, tarım dışı sektörlerde yüzde 22,5 oldu. Bizler de raporumuza, yasalarda belirtilen kısıtlamaları gözetmeksizin; yani ev hizmetleri, güvenlik, esnaf, çiftçi, kamu çalışanı, Türkiye vatandaşlık haklarından yararlanamayan işçi gibi tüm çalışan kesimlerin yaşadığı iş kazalarını da dahil ediyoruz...

2- Yasalarımıza göre "**iş sağlığı**" kavramı kullanılmaktadır. Ancak bu kavram işçinin değil işin sağlığını yani işletmenin verimliliğini, kârlılığını hedefleyen bir anlayışı ifade etmektedir. Oysa işçilerin sağlığı her türlü ekonomik çıkardan, büyümeden önce gelir. Bu yüzden bizler raporumuzda "**işçi sağlığı**" kavramını kullanacağız...

3- Meclisimizin ortak fikri bütün iş kazalarının **önlenebilir** olduğudur. İşçi ölümlerinin önlenebilir olması fikrinin en temel sonucu olarak yaşananları "**iş kazası ve fitrat**" değil "**iş cinayeti**" olarak tanımlıyoruz...

4- Sadece sigortalı işçilerin/çalışanların işyeri, servis vb. ölümlerini kayıt altına almıyoruz. Meclis olarak sigortalı, sigortasız tüm işçilerin/çalışanların ölümlerini; işyeri içinde veya dışında; çalışırken, işe gelip giderken, barınırken, beslenirken... yani "**iş süreçlerinin bütününde**" yaşanan iş cinayetlerini kayıt altına alıyoruz...

5- Meclis olarak bizler, kısıtlı imkânlarımızla derlediğimiz aylık iş cinayetleri raporlarında işçi ölümlerinin bir kısmına ulaşarak kayıt altına alabiliyoruz. Bu yüzden "**en az**" vurgusunu yapıyoruz. Ancak raporlarımızdaki "gerçekler" birçok sigortasız işçinin hayatını kaybetmesinin yanı sıra sigortalı işçilerin ölümünün de kayıt altına alınmadığını göstermektedir. Bu durumun ışığında ülkemizde Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verilerinin çok üstünde bir işçi ölümünün yaşandığını söyleyebiliriz. Yine özellikle meslek hastalıkları verilerinin gerçek durumu yansıtmaktan çok uzak olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, daha sağlıklı veri toplamak ve bunları kamuoyuyla paylaşmaktan sorumludur. İşçi sağlığı ve güvenliğini sağlamak için sorunun gerçek boyutlarının görülebilmesi bir zorunluluktur...

Toplu iş cinayetleri: Kaza, fitrat değil yaşananlar katliam

Bir yandan “bu işin fitratında var” denilerek ve Diyanet hutbeleri de verilerek iş cinayetlerinin doğallaştırılması ve toplumun dinselleştirilmesi çabası içinde tepkiler içerilmeye çalışılıyor. Diğer yandan yüksek fonlu sosyal projeler, mesleki eğitim, ödül-ceza gibi çalışmalarla “kriz yönetimi” mekanizmaları devreye sokuluyor. Ancak devlet ve sermayenin bu politikaları, artık katliam boyutuna varan iş cinayetlerinin üzerini örtemiyor...

3 Ocak'ta Kocaeli Gebze'de bulunan Yunus Palet Ahşap Fabrikası'nda bazı araçlar tarafından çalışmak üzere ülkemize getirilen 5 Gürcü kaçak işçi, kaçak ispirtodan zehirlenerek can verdi...

19 Mart'ta Kars TÜİK'te çalışan, kendisine mobbing/ırkçı baskı uygulandığı gerekçesiyle bir süredir psikolojik tedavi gören ve tayinini isteyen bir sosyolog altı çalışanı silahla öldürüp intihar etti...

20 Mart'ta Mersin Akdeniz'de OSB'de bulunan Acar Makina Sanayi Fabrikası işçilerini taşıyan minibüse hemzemin geçitte Mersin-Adana seferini yapan yolcu treni çarptı ve 11 işçi yaşamını yitirdi...

13 Mayıs'ta coğrafyamızın en büyük işçi katliamı yaşandı. Manisa Soma Madencilik'e bağlı Soma Kömür İşletmeleri Eynez Ocağı'nda kömür yangını, peşinden göçük, karbonmonoksitin 10 kat fazla olması ve yanlış yapılan arama kurtarma faaliyetleri sonucu 301 işçi can verdi...

24 Temmuz'da Düzce Yığılca'da çalı ve otları temizleyen 6 orman işçisi yağmurla beraber traktöre binip köylerine gidiyorlardı. Traktör romörkuna ağaç devrildi ve işçiler ezildi...

6 Eylül'de İstanbul Mecidiyeköy'de bulunan ve sahibi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imam hatip arkadaşı olan Torunlar Center'da yük asansörü 32.kattan düştü ve 10 işçi yaşamını yitirdi...

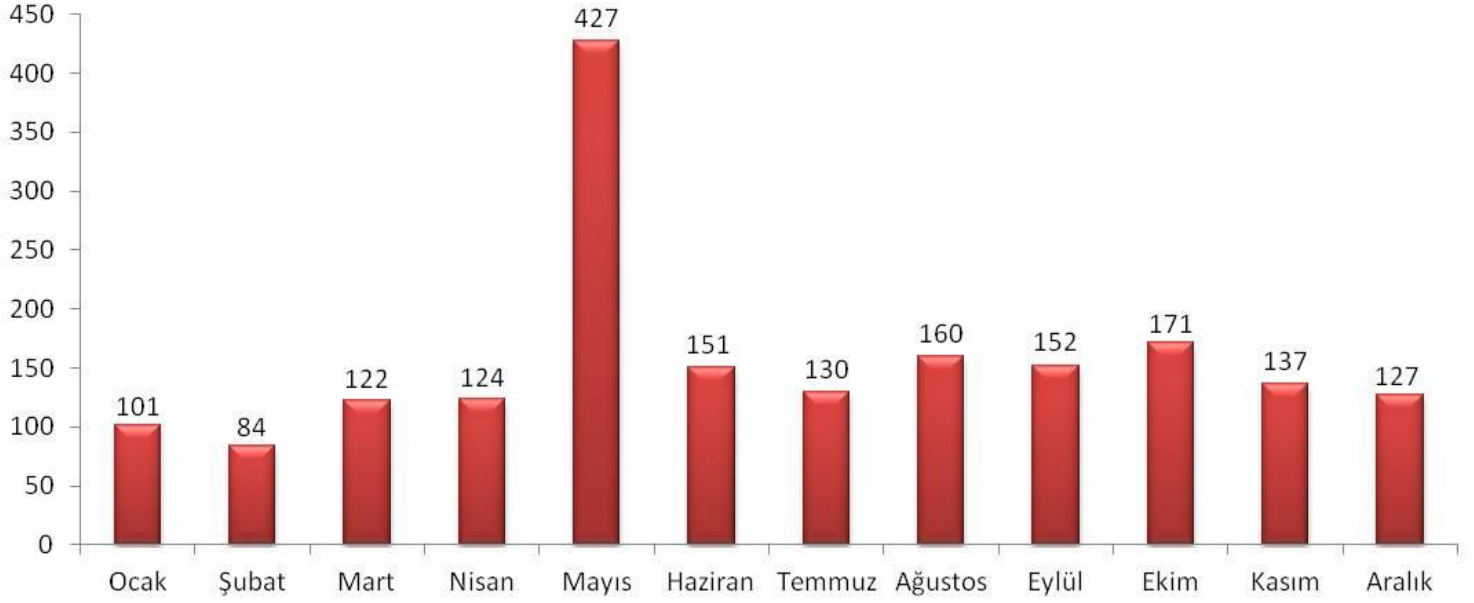
15 Ekim'de Isparta Eğirdir Akpınar Köyü'nde mermer ocağı işçilerini öğle yemeğinden geri getiren kamyonet devrildi. 5 madenci can verdi...

27 Ekim'de Karaman Ermenek'te Has Şekerler Linyit Madeni'nde su basan ocakta 18 işçi yaşamını yitirdi. Son işçinin cenazesi ancak beş hafta sonra çıkarılabildi...

31 Ekim'de Konya'nın Akşehir ilçesi Cankurtaran Köyü'nden elma toplamak için aldığı işçileri Isparta'nın Gelendost ilçesine götüren midibüs yine Isparta'nın Yalvaç ilçesinde virajı alamayarak devrildi. 15'i kadın 1'i çocuk 17 işçi yaşamını yitirdi...

28 Aralık'ta İtalya Ravenna Limanı açıklarında Belize bandıralı bir kargo gemisiyle çarpışan “Gökbel” isimli Türk yük gemisi battı. Yaşamını yitiren 6 denizciden 4'ünün cenazesine ulaşamadı...

2014 / Ay Ay İş Cinayetleri

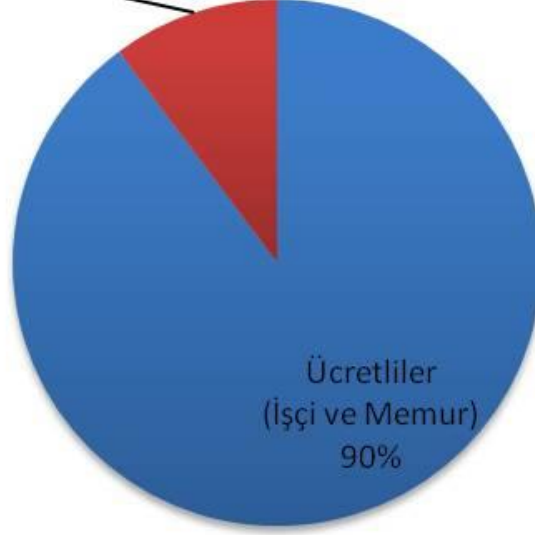
Elimizdeki bilgiler ışığında tespit edebildiğimiz 1886 iş cinayetinin aylara göre dağılımı şöyle...

Ocak ayında 101 işçi,
Şubat ayında 84 işçi,
Mart ayında 122 işçi,
Nisan ayında 124 işçi,
Mayıs ayında 427 işçi,
Haziran ayında 151 işçi,
Temmuz ayında 130 işçi,
Ağustos ayında 160 işçi,
Eylül ayında 152 işçi,
Ekim ayında 171 işçi,
Kasım ayında 137 işçi
Aralık ayında 127 işçi can verdi...

İş cinayetlerinde 2014 yılında büyük bir artış yaşanmıştır...

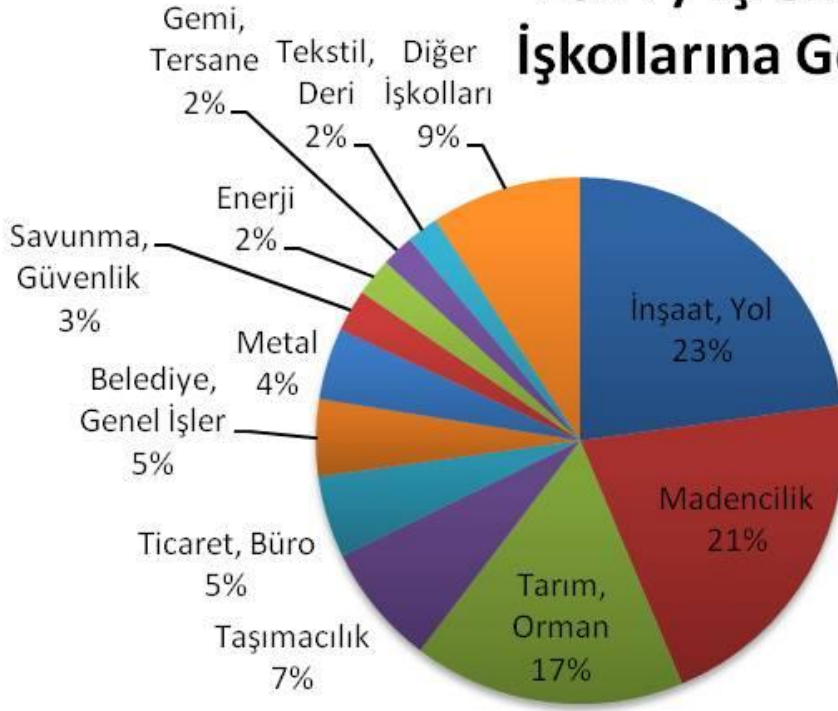
Kendi Nam
ve
Hesabına
Çalışanlar
(Çiftçi ve
Esnaf)
10%

2014 / İş Cinayetlerinin İstihdam Biçimlerine Göre Dağılımı

2014 yılında yaşamını yitiren 1886 emekçinin 1693'ü işçi, memur statüsünde çalışan ücretlilerden; 161'i çiftçilerden/küçük toprak sahiplerinden ve 32'si esnaflardan olmak üzere, 193'ü kendi nam ve hesabına çalışanlardan oluşuyor...

2014 / İş Cinayetlerinin İşkollarına Göre Dağılımı

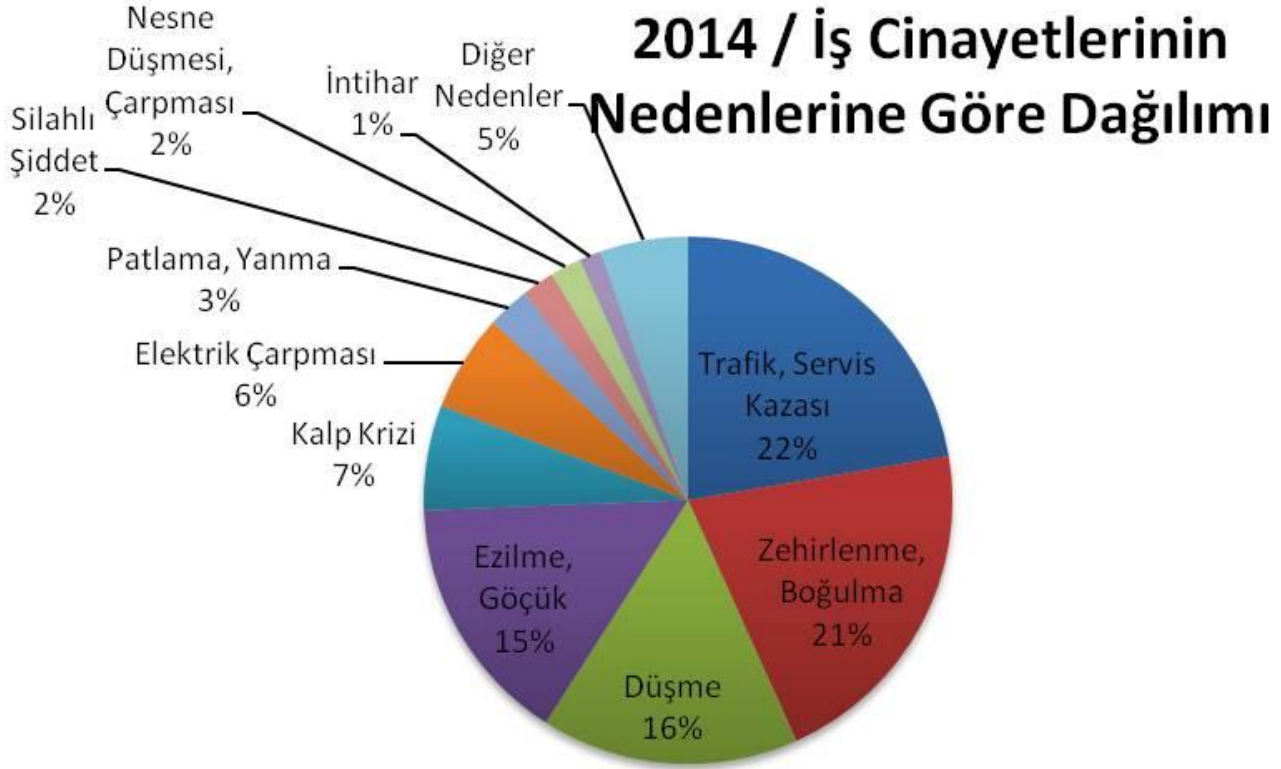

Elimizdeki bilgiler ışığında tespit edebildiğimiz 1886 iş cinayetinin işkollarına göre dağılımı şöyle...

İnşaat, Yol işkolunda 423 işçi;
Madencilik işkolunda 386 işçi;
Tarım, Orman işkolunda 309 emekçi;
Taşımacılık işkolunda 138 emekçi;
Ticaret, Büro, Eğitim, Sinema işkolunda 93 emekçi;
Belediye, Genel İşler işkolunda 87 işçi;
Metal işkolunda 81 işçi;
Savunma, Güvenlik işkolunda 48 işçi;
Enerji işkolunda 43 işçi;
Gemi, Tersane, Deniz, Liman işkolunda 37 işçi;
Tekstil, Deri işkolunda 36 işçi;
Çimento, Toprak, Cam işkolunda 31 işçi;
Ağaç, Kağıt işkolunda 30 işçi;
Petro-Kimya, Lastik işkolunda 29 işçi;
Sağlık, Sosyal Hizmetler işkolunda 28 işçi;
Konaklama, Eğlence işkolunda 28 işçi;
Elimizdeki veriler ışığında çalıştığı işkolunu belirleyemediğimiz 25 işçi;
Gıda, Şeker işkolunda 21 işçi;
Basın, Gazetecilik işkolunda 8 işçi;
Banka, Finans, Sigorta işkolunda 3 işçi;
İletişim işkolunda 2 işçi can verdi...

İş cinayetleri inşaat, maden, tarım ve taşımacılık işkollarında; mevsimlik çalışmanın, sendikasız, örgütsüz ve güvencesiz çalışma koşullarının hakim olduğu işkollarında yoğunlaşmıştır. Özellikle

metal, kimya, ağaç, çimento, tekstil ve gıda gibi işkollarında yaşanan iş cinayetleri eğer fabrika içinde yaşanmış ise daha az haber alabildiğimizi belirtmek istiyoruz. Bu işkollarından gelen bilgiler çoğunlukla küçük işletmelerde ya da iş yolunda yaşanan iş cinayetlerine dayanmaktadır...

Elimizdeki bilgiler ışığında tespit edebildiğimiz 1886 iş cinayetinin nedenlerine göre dağılımı şöyle...

Trafik, Servis Kazası nedeniyle 421 işçi;
Zehirlenme, Boğulma nedeniyle 395 işçi;
Düşme nedeniyle 298 işçi;
Ezilme, Göçük nedeniyle 289 işçi;
Diğer nedenlerden dolayı (kalp krizi, beyin kanaması, intihar, silikozis, kırım kongo kanamalı ateşi, karaciğer yetmezliği, sıtma, arı sokması, yılan ısırması, yıldırım düşmesi, silahlı saldırı veya vurulma, dana tepmesi, domuz saldırısı, mers virüsü vb.) 276 işçi;
Elektrik Çarpması nedeniyle 112 işçi;
Patlama, Yanma nedeniyle 49 işçi;
Nesne Düşmesi, Çarpması nedeniyle 36 işçi;
Kesilme, Kopma nedeniyle 10 işçi can verdi...

Meslek hastalıkları kaynaklı ölümleri de raporumuzda diğer nedenlerden dolayı ölümler başlığı altında değerlendirdik. Çünkü elimizdeki veriler bu konuda çok kısıtlı. Elimizdeki bilgiler ışığında **2014 yılında yaşamını yitiren 1886 işçinin sadece 29'u meslek hastalığı nedeniyle yaşamını yitirdi.** Bu da yüzde 1,53 oranına tekabül ediyor. Silikozis, kırım kongo kanamalı ateşi, sıtma, arı sokması, yılan ısırması ve kurşun zehirlenmesi sonucu yaşanan 29 ölümün resmi olarak meslek hastalığı kabul edilip edilmeyecekleri bile bir muamma...

“Meslek hastalıklarından her yıl iş kazalarında ölenlerin 6 katından daha fazla ölüm olduğu halde kendileri hâlâ ortada yok... **Meslek hastalıkları çağın gizlenen bir salgınıdır.** Bu öyle bir salgındır ki her yıl tüm dünyada 2 milyondan fazla, her gün 5500, hatta her dakika 4 kişinin ölümüne neden olan bir salgındır. Yine bu öyle bir salgındır ki bu alanın profesyonellerinin hemen tümünde yıllardır kafa karışıklığı yaratılan bir salgındır. Yıllarca bir taraftan hepimize ‘meslek hastalıkları yüzde 100 önlenebilir yalanının ezberletildiği’; öbür taraftan da çalışma koşullarına bağlı olarak **‘meslek hastalıkları çalışanların yüzde 0,4-1,2’sinde görülür’** gerçeğinin/çelişkisinin göz ardı ettirildiği bir salgındır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) bu hesaplara yaptığı tahminini bu yıl daha da vurucu bir söylemle ifade etmektedir. Buna göre demektedir ki ‘dünyada yılda 160 milyon meslek hastalığı-işle ilgili hastalık tahmin edilmektedir’. Bu nasıl bir tahmindir ki aynı ILO bu rakamı 1990’ların sonunda da söylüyordu, şimdi de aynı rakamı telaffuz ediyor. Peki, gerçekten de dünyada yılda 160 milyon meslek hastalığı/işle ilgili hastalık tanısı konuluyor mu? Kesinlikle hayır! Bu rakam sadece bir tahmindir. Yılda 160 milyon meslek hastalığı rakamının ILO ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından yıllardır tekrarlanıyor olması dünya nüfusunun 15-64 yaş arası aktif çalışan kesiminde yüzde 0,4-1,2 meslek hastalığı bekleme oranına göre yapılan bir tahmindir. Somut, saptanan-tanı konulan meslek hastalığı sayısı değildir (Eurostat 2010 çalışmasını saymazsak; direk-dolaylı resmi verisine ulaşabildiğim dünyadaki meslek hastalıkları sayısı bu 160 milyonun 160’da birini yarısını bile bulamamaktadır).

Benzer örneği ülkemizden verebiliriz. Kayıtlı en az 30 milyon aktif çalışanı olan bir ülkeyiz. Yani ILO’nun tahminleri ile **bizde de beklenen meslek hastalığı sayısı yılda 120 bin ile 360 bin arasındadır. Oysa hepimizin yıllardır bildiği ‘meslek hastalığı olmayan ancak meslek hastalıkları olarak ifade edilen sayı’nın 500 (beş yüz adet) civarındadır.** Evet, baştaki soruya dönersek: Meslek hastalıkları gerçekten gizlenen bir salgın mıdır? EVET gerçekten de Meslek Hastalıkları salgını gizlendi, hâlâ da gizleniyor; ‘bizler tarafından’...” (Alıntı Prof.Dr. İbrahim Akkurt’un makalesinden yapıldı... Koyu renkli vurgular, kısaltmaların açılımı ve çalışan sayısına dair güncelleme bize aittir-İSİG Meclisi.)

Trafik, servis kazası nedeniyle yaşanan iş cinayetlerine dair de kısa değerlendirme yapmak istiyoruz. Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığı Aralık ayında bir açıklama yaptı. Buna göre ülkemizde 2014 yılının ilk onbir ayında 3253 kişi trafik kazası sonucu yaşamını yitirdi. Kazalarda asli kusurlu sürücüler gösterilirken birçok neden sıralandı. Ancak 2014 yılında iş cinayetleri verilerine baktığımızda 421 işçi trafik/servis kazası nedeniyle can verdi. Yani Trafik Daire Başkanlığı’nın verileri ile karşılaştırsak (ilk onbir ayı baz alarak) **her yüz trafik kazasında yaşamını yitiren 12 kişi iş başında ya da işe gelirken, giderken can verdi...**

Trafik kazaları veya cinayetleri bir işçi ve halk sağlığı sorunudur. Gerek şoför olarak çalışan gerek işe giderken ya da gelirken trafikte can veren işçiler dışında tanker, tır, otobüs, taksi vb. araçların karıştığı trafik kazalarında şoför arkadaşlarımızın yanında birçok yurttaşımız da can veriyor. Örneğin Lice’de LPG yüklü tankerin patlaması sonucu 2 yolcu otobüsü ve araçlar da yanmış ve 34 kişi ölmüştü. Yani bir iş kazası/cinayeti sonucu toplu yurttaş ölümü de gerçekleşmişti. Bu anlamda trafikte çalışma koşulları ve araç kuralları halk sağlığını ilgilendiren çok önemli bir sorundur.

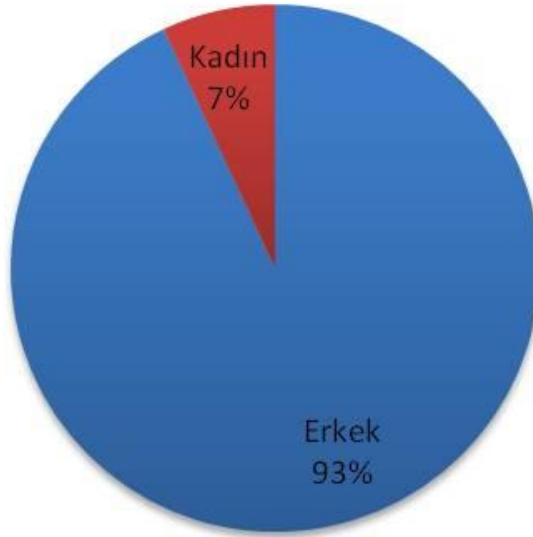
Trafik kazaları/cinayetlerine devletin yaklaşımı aynı iş cinayetlerinde olduğu gibidir: Sorunu bireyselleştirmek. Nasıl iş cinayetlerinde “eğitimsiz işçi, kazaların büyük çoğunluğu işçi kaynaklı, bireysel koruyucu önlemler alınmalı” gibi sorunun kaynağı olmayan ve kendi sorumluluklarını gizleyen bir yaklaşım sergileniyorsa, “iş kazaları azalıyor” gibi söylemlere başvuruluyorsa durum trafiğe bakışta da aynıdır. Başta Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AKP kurmayları olmak üzere sorunun muhatapları trafik kazalarını / cinayetlerini bireysel hatalara indirgemekte ve kazaların azaldığını savunmaktalar...

Oysa bu durumun gerçek nedenlerine bakarsak tır, otobüs ve servis sürücülerinin günde 16-18 saate varan çalışma saatleri, dinlenme ortamından uzak oluşları, araç bakımlarının yaptırılmaması... Yine işçilerin patronlar tarafından uygun araçla getirilmemesi, kapalı kasa kamyonetlerde, traktörlerde

taşınmaları ya da hiçbir araç tahsil edilmeyip kendi imkanları ile işe gidiş-gelişlerini sağlamalarının istenmesi... Yine uygun yapılmayan duble yollar, kavşaklar, yüksek hızlı tren hatları... Trafik kazalarının/cinayetlerinin ana sebeplerini oluşturmaktadır... (Tabi bu noktada ulaşım için yapılan 3.Köprü, duble yollar, tren hatları, havaalanları vb. inşaatlarında can veren işçilere değinmiyoruz bile.)

Ulaşımın "iş süreçlerinin bir parçası" olduğunun altını tekrar çiziyoruz...

2014 / İş Cinayetlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

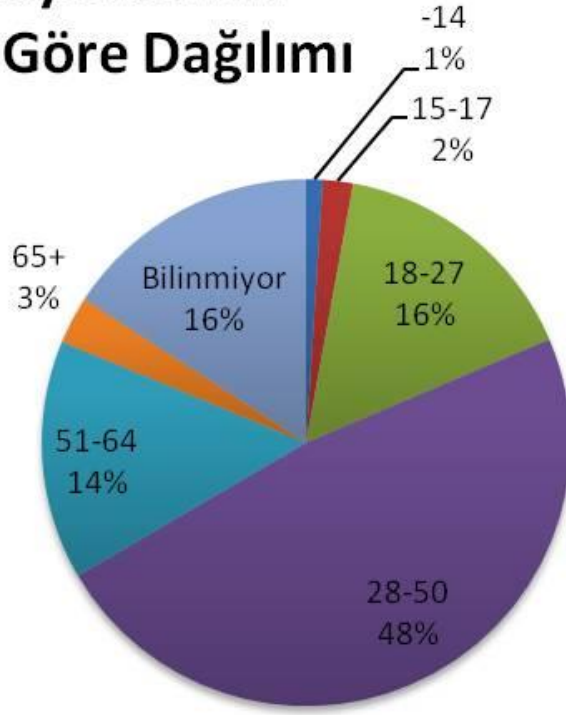

Elimizdeki bilgiler ışığında tespit edebildiğimiz 1886 iş cinayetinin toplumsal cinsiyetlerine göre dağılımı şöyle...

131 kadın işçi ve 1755 erkek işçi can verdi...

2014 / İş Cinayetlerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Elimizdeki bilgiler ışığında tespit edebildiğimiz 1886 iş cinayetinin yaş gruplarına göre dağılımı şöyle...

14 yaş ve altında 19 çocuk işçi;

15-17 yaş arasında 35 çocuk/genç işçi;

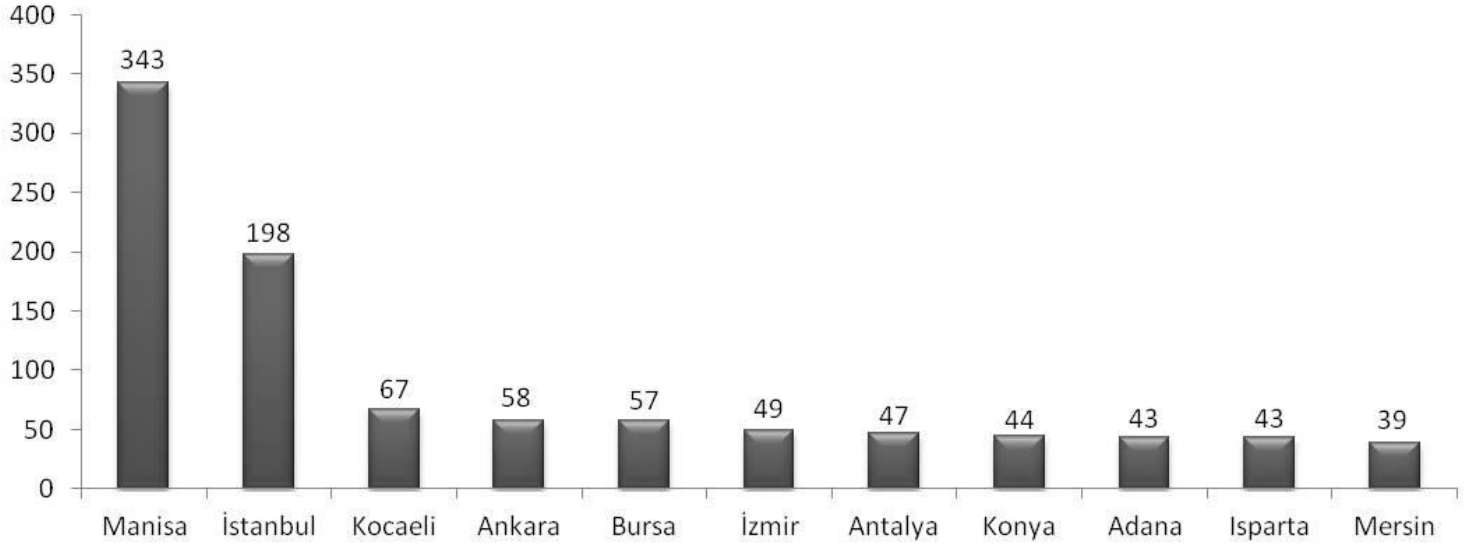
18-27 yaş arasında 297 işçi;

28-50 yaş arasında 905 işçi;

51 yaş ve üstünde 331 işçi;

Elimizdeki bilgiler ışığında yaşını öğrenemediğimiz 299 işçi can verdi...

2014 / İş Cinayetlerinin Şehirlere Göre Dağılımı (İlk 11 Şehir)

Elimizdeki bilgiler ışığında tespit edebildiğimiz 1886 iş cinayetinin en çok yaşandığı şehirlerin dağılımı şöyle...

- 343 işçi Manisa'da;
- 198 işçi İstanbul'da;
- 67 işçi Kocaeli'nde;
- 58 işçi Ankara'da;
- 57 işçi Bursa'da;
- 49 işçi İzmir'de;
- 47 işçi Antalya'da;
- 44 işçi Konya'da;
- 43'er işçi Adana ve Isparta'da;
- 39 işçi Mersin'de;
- 32 işçi Samsun'da;
- 29'ar işçi Gaziantep, Hatay ve Muğla'da;
- 28'er işçi Karaman ve Kayseri'de;
- 27 işçi Aydın'da;
- 25 işçi Tekirdağ'da;
- 23'er işçi Sakarya, Sivas ve Şanlıurfa'da;
- 22 işçi Zonguldak'ta;
- 21'er işçi Balıkesir ve Kahramanmaraş'ta;
- 19 işçi Denizli'de;
- 18'er işçi Edirne ve Kastamonu'da;
- 17'şer işçi Erzurum ve Ordu'da;
- 16'şar işçi Çorum ve Diyarbakır'da;
- 15 işçi Tokat'ta;
- 14'er işçi Adıyaman ve Karabük'te;
- 13'er işçi Çanakkale, Elazığ, Eskişehir ve Şırnak'ta;
- 12'şer işçi Bartın, Düzce, Kütahya ve Mardin'de;
- 10'ar işçi Bilecik, Nevşehir, Osmaniye, Rize ve Van'da;

9'ar işçi Aksaray, Kars, Malatya ve Trabzon'da;
8'er işçi Ağrı, Batman, Bolu, Kırşehir, Niğde ve Uşak'ta;
7'şer işçi Artvin, Bingöl, Çankırı ve Giresun'da;
6'şar işçi Burdur, Iğdır, Kırklareli, Yalova ve Yozgat'ta;
5'er işçi Afyon, Amasya ve Kırıkkale'de;
4'er işçi Gümüşhane, Kilis, Muş, Siirt ve Sinop'ta;
3'er işçi Bitlis, Hakkari ve Tunceli'de;
2 işçi Ardahan'da
1'er işçi Bayburt ve Erzincan'da;
34 işçi ise yurtdışında işçi can verdi...

Ülkemizde en çok iş cinayeti büyük madenci katliamının yaşandığı Manisa'da meydana gelmiştir. Yine sanayinin merkezi olan İstanbul'da ve hemen her sektörde yoğun iş cinayeti yaşanmıştır... Zonguldak, Karaman, Isparta, Elazığ ve Şırnak'ta maden; Antalya'da konaklama ve organize sanayi; Adana, Düzce, Isparta, Muğla, Aydın, Şanlıurfa ve Mersin'de tarım; Ankara, Gaziantep, Tekirdağ, Samsun, Malatya, Kayseri, Malatya'da organize sanayi; Bursa ve Mersin'de metal; Kocaeli'nde kimya; Konya'da gıda ve İzmir'de tersane kazaları öne çıkmaktadır. Tarım, inşaat, enerji, taşımacılık, belediye, ticaret ve eğitim işkollarındaki cinayetler ise ülkemizin her şehrinde yaşanmaktadır...

Çocuk işçiler

Türkiye yasalarına göre "14 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış kişi" çocuk işçi; "15 yaşını tamamlamış, ancak 18 yaşını tamamlamamış kişi" genç işçi olarak tanımlanmaktadır. Ancak yoksulluk koşullarından dolayı çocuklar tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinde çok daha erken yaşlarda "ekmek parası" için hayata atılmaktadır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2013 yılı sonunda hazırladığı "Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı"nda, 6-17 yaş arasındaki 15 milyon 247 bin çocuktan 893 bininin çalıştığı belirtiliyor. 6-14 yaş arasındaki çocukların ise -yasak olmasına rağmen- 292 bininin çalıştığı ifade ediliyor. Çocukların çalışması okumalarına da engel oluyor. Rapora göre söz konusu 292 bin çocuğun yüzde 20'si zorunlu eğitime devam etmiyor. Lise çağı da farklı bir görüntü sunmuyor. 15-17 yaş grubundaki çalışan çocukların ise yüzde 66'sı liseye gitmiyor.

Çocuk işçiliğini güvencesizliğin kaynağı haline getiren nedenleri incelersek bunların ailelerin yoksulluğu, köyden kente göç, eğitime ulaşamama, 4+4+4 eğitim sistemi ve sermayeleştirme süreci ile birlikte kapitalizmin duyduğu ucuz emek gücü ihtiyacı olduğunu görürüz...

Raporumuzda **yasaların belirlediği kritere de uymakla beraber çocuk işçiliği 18 yaşın altı olarak tanımlayacağız...**

Elimizdeki bilgiler ışığında **2014 yılında yaşamını yitiren 1886 işçinin 54'ü çocuk işçidir (19'u 14 yaş ve altı, 35'i 15-17 yaş arası)**. Yaş verilerine ulaşamadığımız 299 işçiyi de oranlama içinde düşündüğümüzde **2014 yılında ölen işçilerin yüzde 3,4'ü çocuk işçilerden oluşuyor**. Yani her can veren her 30 işçiden birisi yoksulluktan dolayı çalışan çocuk işçilerdir. Çocuk işçiler güvencesiz işçi havuzunun önemli bir kaynağıdır ve çocuk işçi cinayetleri oranının artacağı da aşikârdır.

Oysa Çalışma Bakanlığı yaşananların aksini iddia etmektedir. 2014 yılında yanıtladığı soru önergesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik 2003-2013 yılları arasında 227 çalışan çocuğun öldüğünü belirtmiştir (2013 yılında İSİG Meclisi olarak bizler 59 çocuğun çalışırken can verdiğini tespit ederken Sayın Bakana göre hiç çocuk işçi ölümü yaşanmamıştır). Benzer açıklamalar sık sık yapılıyor. 2014 yılında yapılan Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 103. oturumunda konuşan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan

Yardımcısı Halil Etyemez, özellikle çocuk işçiliği ile mücadele çerçevesinde alınan önlemler sayesinde, bu sorunun artık Türkiye'nin gündeminden çıktığını belirtti. Yine Bakan Çelik geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada 2001'den bu yana 15 yaş altında bir çocuk işçinin can verdiğini belirtti (Yukarıda belirttiğimiz üzere sadece 2014 yılında 15 yaş altı 19 çocuk işçi can vermiştir). Bu söylemler ve uygulamalar **devletin Türkiye'de çocuk işçiliğini hasıraltı etme çabasının en çıplak göstergesidir.**

Paralel bir yaklaşımı Avrupa Birliği (AB) de izliyor. AB Komisyonu'nun Genişlemeden Sorumlu Üyesi Stefan Füle, Türkiye'nin çocuk işçi çalıştırmayla mücadelede başarılı olduğunu belirtiyor, "Türkiye 2014 itibarıyla çocuk işçi çalıştırmayı bitirmeyi taahhüt ettiğini ve ILO'nun Türkiye'yi 2006 yılında çocuk işçilikle mücadelede başarı sağlayan üç ülkeden biri seçmesine neden olduğunu" söylüyor... **Yani devletin Türkiye'de çocuk işçiliğini hasıraltı etme çabasına AB'de ortak oluyor...**

Oysa yukarıda da belirttiğimiz gibi 2014 yılında 54 çocuk işçi can verdi. Elimizdeki bilgilere göre yaşamını yitiren çocuk işçilerin 33'ü tarım, 6'sı inşaat, 3'ü konaklama/eğlence, 2'si metal, 2'si ticaret, 2'si genel işler, 1'i sağlık, 1'i kimya, 1'i tekstil, 1'i gıda ve 1'i taşımacılık işkollarında çalışmaktadır (bir çocuğun çalıştığı işkolunu yeterli bilgi olmadığı için belirleyemedik). Yani 33 çocuk tarım sektöründe, 13 çocuk sanayi sektöründe ve 8 çocuk hizmet/ticaret sektöründe çalışırken can vermiştir...

17 yaşındaki Hacı Ölgen, Oğuzhan Çalışkan, Nurullah Yeşilyurt, Kübra Yaşatır, Süleyman Sertan Buluş, Hale Çelik, Emre Aksüt, Harun Efe, Mehmet Öztürk, Serdar Özdemir, Osman Avcı...

16 yaşındaki Didem Öztürk, Berkan Altay, Yusuf Toprak, Samir Muhammed, Bedirhan Ok, İsmail Gür, Emin Halastar, Nacin Freyş, Yılmaz İdareci, F. Y., Sebahat Ö., İbrahim Can Duran, Ali Fırat Belder, Abdul Hakim...

15 yaşındaki Enis Kök, Ramazan Gürcan, Veli Can Çelik, Reşat B., Enes Alkan, Zehra Alda, Osman Özen, Barış Ergin, Hamitcan Aslan, Hüseyin Demir, Seyrani Köstü...

14 yaşındaki Ferhad Ş., Furkan Çavuş, Ali Saltık, Yasir Geylani...

13 yaşındaki Seda Nur Tatar, Ayşe Alda, E.P., Sedat Yalçın, Resul Yılmaz, Yavuzhan Gemici, İbrahim Bozkurt...

12 yaşındaki Ahmet Güneysu...

11 yaşındaki Raid Hasan, Dijle Karakaş...

10 yaşındaki Çetin Akdoğan...

9 yaşındaki Harun Demir...

8 yaşındaki Ahmet Ataş...

6 yaşındaki Yücel Arı...

Çocuk işçiliğin bir biçimi tarım ve inşaat gibi mevsimlik işlerdir. Tarım sektöründe toplayıcılık başta olmak üzere birçok işi yüklenen çocuk işçilerden özellikle kız çocukları sektörün görünmez gücünü oluşturmakta ve daha fazla yıpranmaktadır. Çünkü kız çocukları ev işleri de yapmaktadır. Bu aşırı fiziksel yorgunluk çeşitli hastalıklara ve psikolojik yorgunluklara neden olmaktadır. Ayrıca kız çocuklarının eğitim gibi birçok olanağa da ulaşmaları daha zordur. İnşaat işlerinde ise erkek çocuklar çalışmaktadır. Burada sadece hafif, yardımcı işler yapmaz, bizzat tehlikeli işleri de üstlenirler.

Çıracak / stajyer olan çocuk işçiler ise Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile sermayenin işbirliği çerçevesinde organize sanayide ve fabrikalarda uzun çalışma saatlerinde, çok düşük ücretlerle çalıştırılmaktadır. Çalışma sürelerinin bir kısmı teorik eğitime ayrılan çıracaklar öğrenci sayılmakta, MEB'in belirlediği işkollarında çıraklık sözleşmesi yapılarak çalışmaktadır. Ki bunun yaşı 13'tür. Stajyer çocuk işçilerin notunun yarısını patron vermektedir. Bu koşulları yüzünden çok ve ucuza çalıştırılırlar. Hatta meslek okulları sanayinin fason işletmeleri haline gelmiştir. Çünkü Koç'un da dediği gibi "Meslek lisesi memleket meselesi"dir. Son olarak MEB, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, AB Türkiye Delegasyonu'nun Ankara'da gerçekleştirdikleri konferansta, işverenlerin nasıl bir mesleki eğitim istediğinin masaya yatırılması; Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Geliştirilmesi Projesi (METEK) kapsamında meslek

liselerinin iş piyasasına göre şekillenmesi; 21 pilot ilin seçildiği proje kapsamında, iş adamlarının da olduğu yönetim kurullarıyla liselilerin “kalitesi”nin belirlenmesi süreci hayata geçirilmeye başlanmıştır. Bu koşullarda çocukların işçi sağlığı koşulları da göz ardı edilmektedir. Organize sanayi bölgelerinde kesilme, patlama, ezilme ve zehirlenmelere maruz kalmaktadırlar. Ayrıca ağır yük kaldırmak, havasız ve sağlıklı koşullar, kimyasallar vb.yüzünden meslek hastalıklarına maruz kalmaktadırlar.

Son olarak altını çizmek gerekirse genel olarak **çocuk işçiliği ve ölümleri yaz aylarında artmaktadır**. Bunun nedeni de kalıcı çocuk işçilerin yanına harçlığını çıkarmak için hemen hepimizin çocukluğunda yaz aylarında yaptığı oto kaportacı, berber, inşaat, depo, esnaf vb. yanında çalışma ya da simitçi, boyacı, sucu, mendilci vb. olma hali ile çocuk işçiliğin kat be kat genişlemesidir.

10 Ocak'ta Bursa Yıldırım'da yine çocuk olan ağabeyleri ile birlikte sokakta karton ve kağıt toplayan 6 yaşındaki atık kağıt işçisi Yücel Arı, kamyon çarpması sonucu can verdi. 2014 yılında 6 yaşında bir çocuğun çalışırken can vermesi Türkiye'de çocuk işçiliğin özeti...

Emekli / Emeklilik çağındaki işçiler

Türkiye'de emeklilik yaşı farklı statülere ve farklı koşullara göre kanunla belirlenmektedir. 8 Eylül 1999 tarihine kadar kadınlar 38, erkekler ise 43 yaşında emekli olabiliyorlardı. Ancak 1999 yılında yapılan değişiklikler ve sonrasında 2008 yılında yürürlüğe giren Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SSGSS) Yasası ile birlikte emekli olabilme yaşı ve prim ödeme gün sayısı yükseltildi. Kademeli olarak yükseltelen **emeklilik yaşı, 1 Ocak 2048 tarihi itibarıyla 65 yaş olarak uygulanacak**.

Ülkemizde emekçiler resmi olarak 15 yaşını doldurduğu zamandan itibaren çalışabilmektedir. Yoksulluğun her geçen gün derinleştiği ülkemizde daha küçük yaşlarda da çalışma başlamakta ve neredeyse ömür boyu sürmektedir. Oysa emekçilerin belli bir çalışma yılından sonra emekli olma hakları olmalıdır. Bu da çalıştıkları mesleğe ve toplumsal cinsiyetlerine göre belirlenmelidir.

Ancak raporumuzun niteliği gereği bu noktada bir genelleme yapmak zorunda kaldık. İşkolları ve toplumsal cinsiyet farkı gözetmeden 51 yaş ve üstünü emeklilik yaşı gelen işçiler olarak baz aldık...

Elimizdeki bilgiler ışığında **2014 yılında yaşamını yitiren 1886 işçinin 331'i 51 yaş ve üstündedir**. Yaş verilerine ulaşamadığımız 299 işçiyi de oranlama içinde düşündüğümüzde **2014 yılında ölen işçilerin yüzde 22,3'ü 51 yaş ve üstünde olan işçilerden oluşuyor**. Yani her can veren 4-5 işçiden birisi sosyal güvenlik koşulları sağlanmış olsa emekli olması gereken ya da (kademeli geçişten dolayı) emekli olup yoksulluktan dolayı çalışan işçilerdir. Bu koşullar emekli işçileri güvencesiz çalışma koşullarına itmekte ve güvencesiz işçi havuzunun önemli bir kaynağı haline getirmektedir. Ülkemizde **“çalışarak veya yoksulluk içinde ölen emekli işçiler”** de kaza oranının artacağı aşikârdır.

Elimizdeki bilgilere göre yaşamını yitiren 51 yaş ve üstü emekli/emeklilik çağındaki işçilerin 109'u tarım, 76'sı inşaat, 39'u taşımacılık, 22'si ticaret/ büro/eğitim/sinema, 16'sı maden, 13'ü belediye/genel işler, 9'u gemi/tersane/liman, 8'i metal, 7'si savunma/güvenlik, 5'i tekstil, 5'i gıda, 5'i ağaç, 4'ü enerji, 3'ü konaklama, 2'si kimya, 1'i sağlık ve 7'si yeterli bilgi olmadığı için belirlemediğimiz işkolunda can vermiştir...

Bu yaşananlara rağmen **devlet emekliliği kaynak israfı olarak görmektedir**. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik'in sarfettiği (ve sık sık kullandığı benzer) ifadeler devletin sosyal güvenlik sistemine bakışının önemli bir noktasıdır: “Prim günümüzü doldurduk beklememiz gerekiyor, yaşı beklemeden iki yıl erken emekli edebilir misiniz diyorlar. Emeklilik yaşı dünyada 60-65 iken, Türkiye'de 44-49 yaşta emekli olursanız, daha erken emekli olma talebi birey olarak haklı bulunabilir. Ama ülke

sorumluluğunu taşıyorsanız sosyal güvenlik alanında popülist bir politika izlememeniz gerekiyor. Biz yaş bekleyenlerle ilgili düzenleme yaparsak torunların bu konuda 'ah' edeceğine inanıyoruz."

Emekliliğin belirlenebilmesi için sormamız gereken hususlar şunlardır: Yaşlılıkta para ve sağlığa erişim var mı? Yaşam beklentisinin artışının kriteri nedir? Yani çalışanın ne iş yaptığı belirleyici değil midir? Eğitim durumu, meslek (sanayi işçileri özellikle madenciler fiziksel olarak en çok yıpranan işçilerdir), gelir ve varlık durumu (ev sahibi olmak, emekli maaşlarındaki farklılık, ek gelirin olup olmaması) nedir? Sistemik hastalıkları (kalp, ciğer, göz, hipertansiyon, şeker, prostat...) var mıdır? Sigara ve içki benzeri alışkanlıkların etkisi ne durumdadır? Düzenli sağlık kontrolü yaptırabiliyor mu? Sosyal ve psikolojik durumu nasıl? Yaşa bağlı refleks ve zihin zayıflamaları, yeterli dinlenme ve tatil, beslenme, barınma olanağı var mı? Ulaşım ve kent yaşamı nasıl etkiliyor? Peki, işveren ve yönetici pozisyonunda çalışanlarla işçileri aynı kefeye koyabilir misiniz?

Kadın işçiler

Kadın işçi cinayetleri devlet tarafından eksik açıklanmaktadır. Özellikle mevsimlik tarım işçileri SGK verilerinde yer almamaktadır. Buradan çıkan sonuç en çok kadın işçilerin iş cinayeti bilgilerinin açığa çıkmadığı, kayıt dışı ve en güvencesiz çalışan işçiler oldukları, başka bir deyişle kadın emeğinin bilinçli olarak görünür kılınmadığı gerçekleridir.

Elimizdeki bilgiler ışığında **2014 yılında yaşamını yitiren 1886 işçinin 131'i kadın işçidir**. Bu da yüzde 7 oranına tekabül ediyor. Kadınların çalışma yaşamına katılımının düşük olduğunu düşündüğümüzde kadınların iş cinayetlerindeki mutlak rakamın düşük olmasına aldanmamak önemlidir. Ama tekrar altını çizelim. Bilmiyoruz. Aynı meslek hastalığı verileri gibi kadın emeği görünmez kılınmaya çalışılıyor. Kadın emeğinin en bilinen biçimi olan "ev hizmetleri" 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda kapsam dışında, 5510 Sayılı SSGSS Yasası'nda ise belirsiz bir durumdadır. Fazla söze ne hacet...

Elimizdeki bilgilere göre yaşamını yitiren kadın işçilerin 71'i tarım, 13'ü eğitim/ticaret, 12'si sağlık, 9'u belediye/genel işler, 8'i tekstil, 3'ü gıda, 3'ü banka, 3'ü basın, 2'si metal, 2'si konaklama, 1'i kimya, 1'i çimento, 1'i taşımacılık, 1'i enerji ve 1'i yeterli bilgi olmadığı için belirleyemediğimiz işkolunda can vermiştir...

Kadın işçilerin hemen hemen yarısı tarım sektöründe ve büyük çoğunluğu ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarlada, bağda ve bahçede ekimden dikime, yetiştirmeden pazarlamaya kadar tarımsal üretimin içinde olan kadın, evinin ve çocuğunun işlerinden de sorumludur. Son dönemde sermayenin ülke çapında ucuz emeğe duyduğu ihtiyaç, kadınları mevsimlik tarım işçiliğine ve ücretli-yevmiyeli işçiliğe yöneltmektedir. Kadın tarım işçileri ölümlü ve yaralanmalı iş kazalarına ve meslek hastalıklarına maruz kalmaktadır. Ancak bu konuda sağlıklı bir bilgi yoktur. Kadın mevsimlik tarım işçilerinin geçirdiği servis! kazaları en somut örnektir.

Kadın işçilerin yüzde 15'i sanayi, yüzde 35'i de hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Özellikle eğitim/ticaret, tekstil, belediye/genel işler, konaklama/eğlence, sağlık, gıda ve kimya sektörleri öne çıkmaktadır. Ücretli ve yevmiyeli çalışan kadın işçiler ayrıca ücretsiz aile işçiliği de yapmaktadır. Fabrika ve atölyelerde çalıştıkları gibi evlerde de çalışmaktadırlar. Örgü, triko işlemeciliği, kazaklara nakış, boncuk işleri, elektronik eşya montajı, ev temizliği (gündelikçilik), yaşlılara bakım gibi işler yapmaktadırlar. Günde 12-14 saat çalışılan veya çalışma saati belli olmayan, sigortasız ve hiçbir sosyal hakkın bulunmadığı işlerde kadınlar birçok kazaya maruz kalmaktadır. Tekstil ve eğitim işçisi kadınların geçirdiği servis kazaları, cam temizlerken düşen kadınlar, gözlerin bozulmasından ellerin iğne darbeleriyle parçalanmasına ve çeşitli eklem hastalıklarına kadar...

Kadın işçilerle ilgili bir diğer önemli sorun kadın merkezli bir işçi sağlığı ve iş güvenliği politikasının olmamasıdır. Geleneksel işçi sağlığı iş güvenliği anlayışı toplumsal cinsiyetler karşısında tarafsız gibi davranır. Toplumsal cinsiyet farklılıklarının kadın ve erkeklerin ücretli işlerini ve hayatlarını farklılaştırdığı, işyerlerinde karşılaştıkları hastalıkların ve risklerin de farklı olduğu, işçi sağlığı ve iş güvenliği anlayışının, toplumsal cinsiyet bakış açısıyla gözden geçirilmesi gerekmektedir. Çünkü kadınlar evde de çalışıyorlar...

AKP hükümetinin son dönemlerde kadınlara yönelik açıkladığı program ve paketler, kadını yarı zamanlı çalıştırarak aile içine hapsedmekte ve ucuz işgücünün kadın üzerinden yaygınlaştırılmasını hedeflemektedir. Bununla birlikte kadınlar kayıt dışı çalışmaya itilecek ve işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri uygulanmayacak, kadın işçi cinayetleri daha çok artacak fakat üzeri örtülecektir.

Kadın işçilerin sağlıklı ve güvenli çalışma mücadelesinde bir ivme olan **İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kadın Meclisi (İSİG Kadın Meclisi)** de 2014 yılında birçok etkinlik ve eylemlilik düzenleyecek taleplerini haykırdı:

1. Toplumsal cinsiyetçi iş bölümüne son verilmelidir.
2. Kadın işlerinin 'tehlikesiz ve basit' olduğu ön yargısı yıkılmalıdır.
3. Yeniden üretim atölyelerine dönüşen evler ve iş yerleri sağlık ve güvenlik risklerine karşı güvenli hale getirilmelidir.
4. Gerek devlet tarafından gerekse emek ve meslek örgütleri tarafından oluşturulan işçi sağlığı ve iş güvenliği politikaları toplumsal cinsiyet açısından düzenlenmelidir.
5. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, işyerlerinde ve evlerde kadınların ağırlıklı olarak çalıştığı işler ve bu işlerde çalışan kadınlarda rastlanan ortak sağlık sorunları ve riskleri rapor edilmeli ve kamuoyuyla düzenli olarak paylaşılmalıdır.
6. Kadınların çalışma alanlarındaki kimyasal, biyolojik, fiziksel, ergonomik vb. riskler saptanmalıdır.
7. İşyerinde kadına yönelik cinsel şiddet, taciz, cinsel sataşma tehlikesine karşı başvuru masası oluşturulmalıdır.
8. Emek ve meslek örgütleri kadın işçi sağlığı konusunda sektörlerine göre veri toplamalı ve raporlandırmalıdır.
9. Tüm çalışma alanlarında kadınların örgütlenmesi ve birleşik mücadelesi gereklidir.
10. Kadınların çifte mesainin yıpratıcılığı ve üstlerindeki aşırı iş yüküne bağlı fiziksel ve ruhsal zararlar toplamı birlikte ele alınarak, buna bir meslek hastalığı tanımı getirilmelidir.
11. Ücretli-ücretsiz kadın işçilere yıpranma payı / erken emeklilik uygulamaları getirilmelidir.
12. Ev ve bakım hizmetleri azami ölçüde kamusal alandan ücretsiz karşılanmalıdır.

Göçmen işçiler

Bu konuya değinmek için bazı kavramları hatırlatmamız gerekmektedir. **Mülteci**, farklı nedenlerden dolayı ülkesini terkedip başka bir ülkeye yasal olarak sığınan kişiye; **şartlı mülteci** (sığınmacı) bir aciliyet nedeniyle geçici gelen kişiye; **göçmen** çoğunlukla ekonomik nedenlerle başka bir ülkeye yasal olarak yerleşen kişiye ve **düzensiz göçmen** de izinsiz olarak yerleşen kişiye denir. Biz raporumuzda göçmen işçileri kastederken bu ayrımları gözetmedik.

Elimizdeki bilgiler ışığında **2014 yılında yaşamını yitiren 1886 işçinin 53'ü göçmen işçidir**. Bu da yüzde 2,8 oranına tekabül ediyor. Yaşamını yitiren göçmen işçilerin 26'sı Suriyeli, 7'si Gürcü, 4'ü Türkmen, 3'ü Çinli, 2'si Afgan, 2'si Ukraynalı, 2'si İranlı, 1'i Pakistanlı, 1'i Endonezyalı, 1'i Moldovyalı, 1'i Amerikalı, 1'i Bulgar, 1'i Romen ve 1'i Rustur. İşkollarına göre baktığımızda ise 13'ü inşaat, 11'i tarım, 6'sı ağaç, 5'i gemi/tersane, 3'maden, 3'ü tekstil, 3'ü metal, 3'ü belediye/genel işler, 2'si kimya, 2'si taşımacılık, 1'i basın ve 1'i yeterli bilgi olmadığı için belirleyemediğimiz işkolunda can vermiştir...

Ülkemizde göçmen işçiler başta sağlık hakkı olmak üzere temel haklardan mahrum bırakılmakta, Suriye'den gelen göçmen işçilere mevcut yasalar hiçbir hak tanımamaktadır. Yetkililer mevcut yasal boşluğu gidermek için 'misafir' gibi, uluslararası terminolojide yeri olmayan tanımlamalar yapmaktadır.

Göçmen işçiler çalışma koşullarının ve işçi sağlığının en altından, sömürünün de en derininden 'Türkiye ekonomisine' entegre olmuş durumdadır. Bugün Türkiyeli nüfusun neredeyse 40'ta biri oranında 'en ucuzundan emek ve çıplak beden sömürüsüne açılmış' erkek, kadın ve çocuk iki senedir 'iş piyasasının' kuralları çerçevesinde yaşıyor... İki yıldır raporlarımızda belirtmemize rağmen göçmen işçilerin 'iş cinayetleri ve hastalıklarını', her türlü çalışma hayatında yaşadığı şiddeti kayıt altına almak çok zor. Çünkü emek piyasasının en altındalar, kayıtsızlar ve hatta kağıtsızlar... Bu noktada emek hareketinin, işçi sınıfının bu çok derinden sömürülen sığınmacı ve göçmen işçi kesimine de gözlerini, kulaklarını, mücadelesini açmasının vazgeçilmez olduğunun altını çizelim...

Özellikle Suriye'de yaşanan savaş sonucu ülkemizde yüzbinlerce Suriyeli göçmen işçi bulunmaktadır. Sadece İstanbul'daki Suriyeli göçmen işçi sayısının 300-400 bin olduğu dile getirilmekte. İstanbul'da mahalle aralarına kurulan çadırlarda kalan kadın ve çocuk Suriyeliler, ayda 700-800 TL'ye veya gündelik bedelle 25-30 TL'ye başta tekstil olmak üzere pek çok sektörde sigortasız ve hiçbir sosyal hak tanınmadan çalıştırılmaktadır. Erkekler ise genellikle inşaatlarda çalışmaktadır. İnşaatlarda deneyimsiz bir işçi günlük en az 50-60 liraya çalıştırılırken, Suriyelilere ödenen ücret ise 25 TL civarındadır. Yine ev temizliği yapan kadınlara normal ücretin beşte biri yani 20 TL ücret verilmektedir. Resmi iş izinleri bulunmayan bu göçmen işçiler kayıt-dışı çalıştıkları için haklarını da arayamamaktadır.

Diğer yandan Ege ve Akdeniz suları da her yıl onlarca göçmen işçiye mezar olmaktadır...

Yaşananlar böyleyken 2014 yılında yapılan Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 103. oturumunda konuşan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcısı Halil Etyemez'in "Türkiye'nin yaşadığı tecrübe, bizi göç yönetimi konusunda en deneyimli ülkelerden biri haline getirmiştir" sözlerinde cisimleşen anlayış konuya devletin bakışının bir özetidir...

Kürt işçiler

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Gaziantep, Malatya, Urfa ve Erzurum dışında organize sanayi çok geri düzeydedir. Adeta bir ekonomik yıkım yaşanmaktadır. Bunun nedenlerini kamu yatırımlarının çok sınırlı olması ve özel sektörün zaten bölgede bulunmamasının yanı sıra 1984'ten beri süregelen savaş politikaları oluşturmaktadır. Ekonomik yıkım, kronik bir yoksulluğa neden olmakta ve Kürtleri **güvencesiz işgücü kaynağı** haline getirmektedir.

2014 yılında Doğu'dan Güney'e, Batı'ya ve Kuzey'e doğru çoğunluğu mevsimlik olmak üzere büyük bir işgücü göçü yaşanmıştır. Mevsimlik tarım ve inşaat sektörlerinde yoğunlaşan, özellikle Mayıs ayı ile birlikte Güneydoğu ve Doğu Anadolu'dan başlayan işgücü göçü - Kürt işçi göçü Ekim ayı ile birlikte tersine yaşanmaktadır. Bu koşullarda Kürt işçiler ölümlü iş kazasına maruz kalmaktadır. Zorunlu işgücü göçü 30 yılın genel bir görüntüsü olarak her sene yaşanmaktadır.

Kürt işgücü göçünün birinci biçimini "mevsimlik tarım işçiliği" oluşturmaktadır. Urfa ve Adana'da pamuk; Akdeniz'de ve Ege'de yaş sebze, meyve, üzüm, zeytin ve tütün; Marmara'da sebze, meyve ve fındık; Karadeniz'de fındık, çay ve tütün; İç Anadolu'da sebze toplayıcılığında ihtiyaç duyulan ucuz tarımsal emek içerisinde Kürt aile emeğinin payı büyük ölçeklere ulaşmıştır.

Ancak kapalı kasa kamyonetlerde veya traktörlerde yollara savrulan, tarım ilaçlarından veya yediği yemeklerden zehirlenen, barınma ve beslenme ihtiyacını tam olarak karşılayamadığı için kronik sağlık sorunları yaşayan ve eğitimden yoksun bırakılan da aynı işçilerdir.

Kürt işgücü göçünün ikinci biçimini ise “mevsimlik inşaat işçiliği” oluşturmaktadır. Ülkemizin her yanına yayılan, neredeyse tamamı taşeronlaştırılan ve geleneksel olarak güvencesiz çalışmanın en köklü ve sarsılmaz alanı olan inşaat sektöründe de mevsimlik Kürt işçiliğinin özel bir konumu bulunmaktadır. Devletin yani Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) en büyük patron olduğu sektörde hızlı ve yüksek oranlı kentleşme, iç ve dış ticaret hacmindeki büyüme, dev enerji nakil hatlarının ve baraj komplekslerinin yapımı, Türk inşaat firmalarının dışa açılması ile vasıfsız ve düşük vasıflı geçici işçi ihtiyacı patlaması yaşanmaktadır. Kürt işgücü de bu anlamda sektörde vazgeçilmez bir konumdadır.

Diğer yandan tamamına yakını taşeron ve sigortasız çalışan bu işçiler, hemen her türlü kazaya maruz kalmaktadır. En çok da yüksekten düşme ve ezilmelerle karşı karşıyadır. Aynı mevsimlik işçiler gibi barınma ve beslenme sorunları sonucu kronik sağlık problemleri de yaşamaktadır.

Bir mezar taşı bile olmayan kardeşlerimizi unutturmayacağız

Cuma Yıldırım, Turhan Gökhan, Halil Tatlı, Nail Yılmaz, Muhsin Koşan, Kemal Elmas, Adnan Demir, Aydoğan Polat, Mehmet İpek... 10 Şubat 2011'de Afşin-Elbistan'da meydana gelen göçükte 9 maden işçisi arkadaşımız hayatını kaybetmişti. Devlet ve Ciner Grubu cenazelerini 4 yıldır çıkarmadı...

Yine **24 Şubat 2012'de Kozan Gökdere Köprü Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin** tünel kapağının patlaması sonucu 10 işçi arkadaşımız sulara kapılmıştı. Eyüp Altuntaş, Cumali Değirmenci, Erkan Yeğen, Erdal Demirelli ve Hasan Bolat'ın cenazelerine ulaşılmıştı. Ancak aradan 3 yıl geçmesine rağmen Devlet, EnerjiSA ve Cengiz-Özaltın Konsorsiyumu **Latif Değirmenci, Mehmet Yılmaz, Veli Damaksız, Selahattin Aral ve Necmettin Karayiğit** arkadaşlarımızın cenazeleri bulmadı ve aramalara son verildi...

Adalet talebi ve işçi aileleri

“Adalet Arayan İşçi Aileleri” 2008 İstanbul Davutpaşa maytap atölyesinde, 2010 BEDAŞ'ta, 2011 Ankara Ostim-İvedik'te, 2011 Van Bayram Otel'de, 2012 İstanbul Arka Sıradakiler dizi setinde, 2012 İstanbul Esenyurt Marmara Park AVM inşaatında, 2013 Zonguldak Kozlu maden ocağında, 2013 Milas-Güllük atık su terfi istasyonunda, 2013 İstanbul Esenyurt Doğa Hastanesi'nde ve 2014 Manisa/Soma'da meydana gelen “iş cinayetleri”nde hayatını kaybedenlerin yakınları olarak bütün sorumluların yargılanması amacı için adalet mücadelesini 2014 yılında da sürdürdüler.

Adalet mücadelesini ceza yargılaması süreçlerini bizzat takip ederek, her ayın ilk pazar günü saat 13.00'da İstanbul Galatasaray Meydanı'nda **“Vicdan ve Adalet Nöbeti”** tutarak sürdürdüler...

Yine 28 Nisan'ın **“Anma ve Yas Günü”** ilan edilmesi talebiyle etkinlikler düzenlediler. Peki neden 28 Nisan?

28 Nisan ILO tarafından 2001'de “Dünya Çalışma Güvenliği ve Sağlığı Günü” ilan edildi. 2013 yılı itibarıyla bu gün dünyada 30'u aşkın ülkede resmi olarak “Anma ve Yas Günü” kabul edilmiştir. Birçok ülkede de 28 Nisan'ın Anma ve Yas Günü ilan edilmesi için kampanyalar sürdürülmektedir. İşte bu nedenle Adalet Arayan İşçi Aileleri, işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin alındığı bir çalışma hayatını, geride kalan ve hala ekmeği için çalışan herkes için isterken diğer yandan ülkemizde de 28 Nisan'ın ekmeğini kazanırken hayatını kaybedenler ve geride kalanlar için ANMA VE YAS GÜNÜ ilan edilmesi talebini sürdürüyor...

Konu ile ilgili sürdürülen imza kampanyası linki:

<https://www.change.org/p/t-c-cumhurba%C5%9Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-28-nisan-i%C5%9F-cinayetleri-nde-hayatini-kaybedenleri-anma-ve-yas-g%C3%BCn%C3%BC-ilan-edilsin>

Son olarak 5 Ocak'ta nöbet tutan aileler meslek hastalıklarının "işçilerin yüzde 85'ine zamana yayılarak yaşatılan bir cinayet" olduğu gerçeğinin altını çizdiler...

Davalardaki gelişmeleri bu süreci örgütleyen aileler ve hukukçularının önümüzdeki aylarda çıkaracağı "2014 İş Cinayetleri Almanığı"ndan takip etmenin doğru ve sağlıklı olacağını düşünüyoruz...

İşçi sağlığı mücadelesi ve sendikalar

2014 yılında **DİSK, SGBP, KESK, TTB ve TMMOB**; bağlı sendika ve odalar; demokratik kitle örgütleri, siyasi partiler ve dergiler... işçi sağlığı mücadelesinde birçok açıklama ve eylem gerçekleştirdi. Bunlardan bazı öne çıkanlar ise şöyle:

KESK, DİSK, TMMOB, TTB, TDH ve Türk-İş tarafından "Soma kaza değil, cinayet" şiarıyla İstiklal Caddesi'nde onbinlerin katıldığı bir protesto düzenlenirken polisin şiddetli saldırısına uğradı. Yine aynı kurumlar Kadıköy'de miting düzenlendi... Soma katliamı sonrası coğrafyamızın dört bir yanında eylemler yapıldı... Yine bu kurumların öncülüğünde Torunlar katliamı sonrası Mecidiyeköy'de kitlesel bir eylem gerçekleştirildi...

DİSK Direnişçi kampanyası çerçevesinde İzmir, İstanbul, Diyarbakır gibi illerde işçi sağlığı taleplerini de içeren miting düzenledi...

TMMOB Soma, Torunlar, Ermenek gibi birçok iş cinayetine karşı eylemler yaptı ve iş cinayetlerinin nedenlerine dönük raporlar açıkladı...

TTB, SES ve Dev Sağlık-İş sağlıkta şiddete karşı mücadelesini sürdürürken Dr. Ersin Arslan'ı öldüren kişiye 24 yıl hapis cezası verildi... **Sağlık Çalışanlarının Sağlığı Meclisi** ise işkolundaki çalışma/sağlık koşullarına dönük faaliyetlerde bulundu...

Doktor Ahmet Tellioglu Organik Kimya A.Ş'de işyeri hekimi olarak çalışırken sağlık durumlarında ciddi sıkıntılar saptadığı işçileri İstanbul Meslek Hastalıkları Hastanesi'ne sevk ettiği için işten çıkarılmıştı. İşe iade davası açan Tellioglu hukuk mücadelesini kazandı... Ancak Tellioglu daha sonra çalıştığı OSGB'de de bir beton şirketindeki çalışma koşullarının iyi olmadığı yönünde rapor hazırladığı için işten çıkarıldı...

İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi'nde sağlık hizmetlerinin ticarileştirilmesi politikalarına, taşeronlaştırmaya karşı mücadele eden ve işçi sağlığının sağlanması için uğraşan bir dönem yaşandı. **Doktor Coşkun Canıvar'a ve hastabakıcı Cemal Bilgin'e** bu yüzden soruşturma açıldı...

Petrol-İş Deva İlaç'ta, Standart Profil'de işçi sağlığı taleplerini de içeren bir mücadele verirken işçiler işten atıldı. MKEK Barutsan Roket ve Patlayıcı Fabrikası'nda ise geçen yıl başlayan mücadele süreci devam ediyor... Aliğa Şubesi'nin ise iş cinayetlerine karşı eylemleri sürüyor...

Tek Gıda-İş'e üye olan Sütaş işçileri işçi sağlığı ve güvencesizliğe karşı verdikleri mücadele sonucu işten atıldılar. Sütaş direnişi ve ürünlere boykot devam ederken Tek Gıda-İş'e üye birçok işletmede de benzer direnişler sürüyor...

Öz Gıda-İş'e üye **Ülker işçileri** meslek hastalıklarına yakalandıkları için sendika değiştirip **DİSK Gıda-İş'e** üye oldular ve işten atıldılar. Direnişleri devam ediyor...

Birleşik Metal-İş “Çalışma ve Toplum Değerlendirme” toplantılarının üçüncüsü işçi sağlığı ve iş güvenliğine ayırırken düzenli olarak verilen işçi eğitimlerinin yarısını işçi sağlığı konusu oluşturdu...

Genel-İş işçi sağlığını işkolunda önemli bir mücadele başlığı haline getirirken örgütlü olduğu şehirlerde de yapılan eylemlerde aktif bir biçimde yer aldı...

Deri-İş işçi sağlığı eğitimlerini sürdürürken diğer yandan Tuzla Deri Sanayi’nde iş cinayetlerine karşı eylemlerini sürdürüyor...

Kristal-İş de işçi sağlığı eğitimlerine başlarken işkolunda özellikle meslek hastalıkları konusunda bir mücadele başlığı oluşturmaya çalışıyor...

Tuzla Tersaneleri’nde yaşanan iş cinayetleri, taşeronlaştırma ve işçi sağlığı sorunlarında **Limter-İş** yıllardır refleks göstermekte ve işçilerin hak mücadelesini sürdürmektedir...

Liman-İş üyesi işçiler ise Kumport Limanı’nda yaşanan iş cinayetlerine karşı birçok eylem yaptı ve yol kesti...

Enerji-Sen üyesi BEDAŞ işçileri yıl boyunca işçi sağlığı mücadelelerine devam ettiler. Bu noktada işçi sağlığı önlemlerinin alınması için çeşitli eylemlerden sonra iş bıraktılar ve Avcılar işletmesinde 26 enerji işçisi işten atıldı. Tarabya Otel’inde Enerji Zirveleri’nde eylemler, SGK işgali, işletme önündeki tabutlu yürüyüşler gibi eylemlerle direnişleri devam ediyor... Diğer yandan Hakkari’de VEDAŞ, İzmir’de GEDAŞ işçisi enerji işçileri işçi sağlığı talepleri yüzünden işten çıkarıldılar ve mücadele ettiler...

Dev Yapı-İş, Limter-İş ve Enerji-Sen iş cinayetlerine karşı Çalışma Bakanlığı’nı mühürledi ve gözaltına alınırken “Çalışırken Ölmek İstemiyoruz” sloganlarını haykırdı...

TGS ve Basın-İş ise gerek işkollarındaki işçilerin işçi sağlığı hakları için mücadele ederken konu ile ilgili raporlar da hazırlıyorlar ve özellikle meslek hastalıkları ile basın emekçilerine dönük şiddeti öne çıkarıyorlar...

Sine-Sen ve Oyuncular Sendikası, işkollarında işçi sağlığı ve güvenliği koşullarının sağlanması konusunda yaptıkları açıklamalar ve hazırladıkları **yönetmelik** ile mücadelelerine devam ediyorlar...

Güvenlik-Sen son dönemde sayıları hızla artarken güvencesizleşen güvenlik işçilerinin sesi olurken diğer yandan işkolunda yaşanan iş cinayetlerine karşı aktif olarak mücadele etti...

SES, Tüm Bel-Sen, Eğitim-Sen ve BES taşeronlaştırmaya ve iş cinayetlerine karşı Bakırköy’de eylem yaptı...

Taşımacılık işkolunda ise **BTS, Nakliyat-İş ve TÜMTİS** konu ile ilgili açıklamalar, eylemler yaparken Nakliyat-İş uluslararası bir konferans düzenledi...

İSİG Kadın Meclisi’nin de bileşeni olduğu **Kadın Emegi Platformu**, Kasım ayında Yalvaç’ta can veren mevsimlik tarım işçisi kadınlar için İstanbul Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Önü’nde basın açıklaması ve Aralık ayında asgari ücret basın açıklaması gerçekleştirdi...

İSİG Kadın Meclisi Yalvaç’ta iş cinayetinde yaşamını yitiren kadın işçilerin memleketi Konya Akşehir’e bir dayanışma ve gözlem ziyareti, Çorlu, Tuzla ve Şişli’de atölye çalışmaları ve ardından Çerkezköy’de 2. Kadın Çalıştayı’nı gerçekleştirdi... Yine BTS üyesi kadınlar ile bir atölye faaliyeti yaptı...

Sendikal Güçbirliği Platformu Kadın Koordinasyonu öncülüğünde kadın örgütleri Petrol-İş'te örgütlenip işten atılan, mobbing, taciz ve baskılara karşı direnen Standard Profil kadın işçilerinin yanında oldu... Birçok ziyarette bulundu...

İmece Ev İşçileri Sendikası, İstanbul Bostancı'da cam silerken dördüncü kattan düşerek hayatını kaybeden Rukiye Şimşek davası yine 13 yıl sigortasız çalışan ev işçisi Ayten Kargın'ın hukuksal mücadelesini verirken ev işçilerinin sesi olma mücadelesi verdi...

İşçi Sağlığı İş Güvenliği Kadın Meclisi'nin Çorlu'da yaptığı atölyeye katılarak çalıştıkları Aka Tekstil işyerindeki işçi sağlığı iş güvenliği ile ilgili sorularını paylaşan **Gönül Soyer ve Sıdika Şen** çok geçmeden işten atılmışlardı. **Bağımsız Tekstil İşçileri Sendikası'nın (BATİS)** avukatlarının sahiplendiği dava sonucu işçi sağlığı iş güvenliği önlemleri talep etmenin işten atılma sebebi olmadığı kararı verildi... Bağımsız Tekstil İşçileri Sendikası Çerkezköy'de Basaş Ambalaj isimli strafor fabrikasında operatör olarak çalışan ve can veren Satiye Gür davasının takipçisi oldu.

Tekirdağ İşçi Sağlığı İş Güvenliği Meclisi her ay düzenli olarak basın açıklaması, etkinlik düzenledi ve Trakya'da işçi sağlığı mücadelesini oluşturmaya çalıştı...

Ağustos ayında Esenyurt-Beylikdüzü-Avcılar havzasında çalışan işçiler, iş güvenliği önlemlerinin alınmasını istedikleri için işten atılan Enerji-Sen üyesi BEDAŞ işçileri ve sendikal hakları için direnişlerini sürdüren Liman-İş üyesi Kumport Liman işçileri Avcılar'da **göçmen işçiler ile dayanışma yürüyüşü** gerçekleştirdiler...

Kasım ayında **engelli örgütleri ve onlara destek veren emekçiler** iş kazaları sonucu engelli kalmaya, engelli işçilerin sağlıklı çalışma koşulları ve iş kazaları sonucu engelli kalınmaması için talepleriyle Taksim'de yürüdüler...

Sakarya, Kocaeli, İstanbul, Ege, Dokuz Eylül, Boğaziçi, İTÜ, Marmara gibi birçok üniversitede kurulan inisiyatiflerden öğrenciler işgal, panel, basın açıklaması gibi birçok eylemlilikte bulundular...

Gebze DLB iş cinayeti sonucu can veren arkadaşları stajyer öğrenci çocuk işçi Oğuzhan Çalışkan için eylemler yaptı...

Soma13 Eylem Grubu Ankara'da Soma madenci katliamının olduğu güne atfen her ayın 13'ünde birkaç aydır eylemler yapıyor...

İSİG Meclisi öncülüğünde emekçiler **12 Haziran Dünya Çocuk İşçiliği İle Mücadele Günü** çerçevesinde basın açıklaması, fotoğraf sergisi, söyleşi ve atölye çalışması gerçekleştirdiler...

Kent, doğa ve işçi katliamlarına karşı İSİG Meclisi, **Kuzey Ormanları Savunması ve İstanbul Kent Savunması** ortak eylemler yaparken çevre örgütleri kent ve doğa hakkı için son olarak Marmara Kent Mitingi'ni düzenlediler...

Diğer yandan **Biber Gazı Yasaklansın İniyatifi** de emekçilere ve her türlü hak talebine karşı uygulanan biber gazı saldırısına karşı mücadele etmeye devam etti...

Üniversite Dayanışma Platformu ise akademisyenlerin çalışma yaşamındaki güvencesizliğe karşı sağlıklı çalışma koşullarını sağlamak için mücadelesine devam ediyor...

Başta Levent Tüzel, Musa Çam, Ertuğrul Kürkçü, Yakup Akkaya, İdris Baluken, Özgür Özel olmak üzere birçok **HDP ve CHP milletvekili/temsilcileri** gerek Meclis'te soru önermeleri ile gerek alanlarda iş cinayetlerine karşı mücadele içinde oldular...

Sağlıklı, Güvenli ve Güvenceli Çalışmak İstiyoruz

1- Çıkarılan yasalarla her geçen gün kısıtlanan sosyal güvenlik sisteminin tüm çalışanları kapsayıcı bir hale dönüşmesi; iş yasalarının ev hizmetleri, güvenlik, esnaf, çiftçi, göçmen işçi gibi tüm çalışan kesimlerin yaşadığı iş kazalarını kapsaması için...

2- Sadece sigortalı işçilerin değil; kayıtlı, kayıtsız tüm işçilerin/çalışanların ölümlerini; işyeri içinde veya dışında; çalışırken, işe gelip giderken, barınırken, beslenirken... yani "iş süreçlerinin bütününde" yaşanan iş kazalarının kayıt altına alınması için...

3- İşçinin değil işin sağlığını yani işletmenin verimliliğini, kârlılığını hedefleyen bir anlayışı ifade eden "iş sağlığı" kavramı yerine; işçilerin sağlığının her türlü ekonomik çıkardan, büyümeden önce geldiğini ifade eden "işçi sağlığı" hakkını savunmak için...

4- Bütün iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenebilir olduğunun bilinciyle, yaşanan işçi ölümlerinin "iş kazası" değil "iş cinayeti" olarak tanımlanması için...

5- Her yıl iş cinayetlerinde ölenlerin altı katı kadar meslek hastalığından can kaybının gerçekleştiği ve ILO'ya göre çalışan nüfusun binde 4'ü ila binde 12'si arasında meslek hastalığı görüleceği bilinciyle, meslek hastalıklarının gizlenmesinden vazgeçilmesi ve bu noktada sağlık örgütlerimizin yürütücülüğünde tespit eden/önleyen bir yaklaşımın hayata geçirilmesi için...

6- Trafik, servis kazalarında yaşamını yitirenlerin yüzde 12'sinin iş başında ya da işe gelirken, giderken öldüğü bilinciyle sorunun bir iş cinayeti ve halk sağlığı sorunu olarak da ele alınması için...

7- İşsizliğin işçi sağlığı talebini savunmanın önüne bir engel olarak çıkarıldığını ve işçi sağlığı talebi ile iş güvencesi talebinin birbirinden ayrılamadığını haykırmak için...

8- Emeğin korunmasının yolunun insanca yaşayacak bir ücret almaktan geçtiğini, işçi sağlığı talebi ve asgari ücret mücadelesinin içiçe geçtiğini söylemek için...

9- İşçilerin sağlıklı yaşamak ve can güvenliklerini sağlamak için insanca ulaşım, barınma ve beslenme hakkı olduğunu savunmak için...

10- Güvencesiz çalışmanın işçileri korunmasız bıraktığını ve en somut olarak taşeron çalıştırmanın işçi sağlığının en görünür biçimi olan ölüm ve hastalık riskini artırdığını belirtmek; "taşerona hayır" demek için...

11- Ailelerin yoksulluğunun, köyden kente göçün, eğitime ulaşamamanın, 4+4+4 eğitim sisteminin ve paralaştırılma süreci ile kapitalizmin duyduğu ucuz emek gücü ihtiyacı sonucu çocuk işçiliğinin güvencesizliğin kaynağı haline geldiğini söylemek ve "çocuk işçiliğe son" demek için...

12- Yoksulluğun her geçen gün derinleştiği ülkemizde küçük yaşlarda çalışma hayatının başladığını ve neredeyse ömür boyu sürdüğünü; emekçilerin belli bir çalışma yılından sonra emekli olma hakları olduğunu ve bunun da çalıştıkları mesleğe ve toplumsal cinsiyetlerine göre belirlenmesi ve "mezarda emekliliğe son" vermek için...

13- Tarımda, sanayide, hizmet sektöründe ve evde çalışırken görünmeyen emek olan kadın emeğinin; ücret, iş güvencesi, çalışma saatlerinin azaltılması, aşağılamaya, tacize, mobbinge karşı mücadelesini savunmak ve kadını da temel alan bir işçi sağlığı anlayışının tanımlanması için...

Tarımda, sanayide, hizmet sektöründe ve evde çalışırken görünmeyen emek olan kadın emeğinin görünür kılınması, kadın emeğinin değersizleştirilmesini beraberinde getiren cinsiyetçiliğin aşındırılması, sosyal güvence, eşdeğer işe eşit ücret, iş güvencesi sağlanması ile çalışma saatlerinin azaltılması, aşağılamaya-tacize-mobbinge son verilmesi, bütün işçiler için kolay ulaşılabilir, ücretsiz, nitelikli kreş hakkı ve kadın işçileri de temel alan bir işçi sağlığı ve güvenliği hakkı için...

14- LGBTİ bireylerin çalışma hayatında yaşadıkları ayrımcılık ve dışlanma süreçlerinin beraberinde oluşan çalışma acılarının ortadan kaldırılması için...

15- Başta sağlık hakkı olmak üzere temel düzenlemelerden mahrum bırakılan göçmen işçilerin hakkını savunmak; özelde mevsimlik, taşeron işçiliğinin temel çalıştırma biçimi olduğu tarım ve inşaatlarda çalışan Kürt göçerlerin güvenli çalışma ve sağlıklı yaşamasını sağlamak için...

16- 3 yılı aşkın süredir Afşin-Elbistan madencilerinin ve 2 yılı aşkın süredir Kozan-Gökdere baraj işçilerinin çıkarılmayan cenazelerini istemek ve yaşamını yitiren tüm işçi arkadaşlarımızı unutturmamak için...

17- Yaşanan işçi ölümlerinde adaletin sağlanması, sorumluların en ağır biçimde cezalandırılması için...

İşte bu taleplerin hayata geçirilmesi için işçileri açlık ile ölüm arasında bir tercihe zorlayan politikalara doğrudan bir karşı çıkış örgütlenmelidir. Pratik olarak ise işçilerin örgütlenme özgürlüğü önündeki engeller kaldırılmalıdır. İşçilerin sendika seçme özgürlüğü ve iş güvencesi sağlanmalıdır. İşyerlerinde işçi sağlığı ve güvenliği kurulu işler hale gelmeli; kurul işçi sağlığını etkileyen üretimin her hususuna müdahale edebilmelidir. Kurulun en az yarısını işçiler oluşturmalıdır. Yine sendikalar, meslek odaları ve uzmanların oluşturduğu heyetler söz ve karar sahibi olmalıdır...

Raporumuzun son sözü olarak diyoruz ki; bizler iş cinayetleri başta olmak üzere yapılan her türlü saldırıya karşı adalet, eşitlik, özgürlük ve onur mücadelesini sürdürmeye devam edeceğiz... 2014 yılında iş cinayetlerinde yaşamını yitiren 1886 işçi mücadelemizde yaşayacak...

Yaşamak için Direnişçi...

2014 yılında iş cinayetlerinde yaşamını yitiren Hüseyin Çakıroğlu, Medine Çelepkolu, Kenan Akbaş, Hüseyin Aysal, Recep Pozukçu, İrfan Erdem, Özgür Filik, Halil Cen, Adem Gökmen, Mehmet Tekin, Emine Uslu, Hasan Hüseyin Geleş, Fahrettin Karamusaoğlu, Selami Yalçın, Volkan Kurtoğlu, Cumali Kodaş, Hüseyin Başar, Yılmaz Şapoğlu, Latif Doğan, Eyüp Yılmaz, Önder Zor, Erol Tekin, Ahmet Temel, Musa Akkuş, Erhan Çubukçu, Kamuran Güneş, Çetin Aydın, Emine Aydın, Sevilay Kahraman, Hasan Cullaz, Mehmet Doğanay, Yusuf Mantaş, Özden Çolak, Canan Göktaş, Armağan Aytaç, Haydar Yılmaz, Talat Halman, Mehmet Beşen, Feride Şensoy, Ahmet Cevizci, Cemalettin Şahan, Süleyman Göze, Atacan Alptekin, Gürkan Kavdır, Halil Uzun, Ali Astan, Mustafa Ferdi Yener, Mustafa Taştan, İbrahim Paşa, Recep Bozkaya, İsmail Erciş, Halil Kılıçoğlu, İlhan Karakaş, Ş.G., Mustafa Yaşar, Celal Bilmen, Ahmet Şahin, Mehmet Şahin, Recep Kavak, Osman Dehşet, Gökhan Akçin, Ali Demirci, Ali Kesmez, Hasan Kıpçak, Tahsin Bağatur, Veli Yaren, Berat Yozcu, Cuma Kayataş, Kadir Karamuk, Osman Hamurkoparan, Birol Çelik, Hasan Bozdoğan, T.Ç., Ahmet Yurdakul, Nurullah Yıldız, Bahattin Kaya, Bilal Öztürk, Bilal Dikmen, Mehmet Demir, Ahmet Buluş, Osman Dursun, Abdül Kadim Alkador, Hacı Ölgün, Aydın Kümet, Ömer Şahan, Tayfun Hellaç, Vedat Varlıklar, Bekir Dil, Uğur Ay, Abdülkadir Kan, Emrah Karataş, Kamil Murat Kantoğlu, Melih Erek, Yiğit Küçükbiyık, Zeynel Üstün, Bayram Aslan, Selahattin Kayış, İbrahim Şahin,

Rukiye Solmaz, Duygu Duman, Enis Kök, Haydar Demiröz, Ramazan Gürcan, Berkay z, İlhan Çiftçi, Samet Keleş, Mehmet Topalcan, İrfan Karadaş, Nurullah Ateş, Eyüp Balcı, Sonay Demircan, Ali Rıza Kurtoğlu, Mehmet Adil Çetin, Necdet Turan, Ömer Acar, Emine Onur, Sedat Hanedar, İkbal Uygaş, Suna Nar, Barış Çetiner, zlem Taştan, Gülten zdemir, A.İ., Osman Demir, Salih Çavdaroğlu, Metin z, Zeydin Korkut, Didem ztrk, Mustafa Kartal, Osman Oğuz, İbrahim Küçük Gedik, Cemil Çelik, F.K., Servet Taş, Sabri Can, İsmail Dönmez, K.G., Mustafa Sezer, Fevziye Akbaba, Ömer Kandermir, Mustafa Karışık, Hasan Ayrancı, C.A., İbrahim Yıldırım, Mehmet Ali Taşkın, Ayşe Taşkın, Naife İldere, zlem İldere, Halil Kolcu, Cemal Demir, Ahmet İnan, Osman Aypar, Hacı Aygl, Nasuh Ordu, Shoujle Sun, Maoshun Yang, Mustafa Turan, Gökhan Tozan, Faruk Uygun, Halit Karabulak, Nurten Uyar, Mediha nsal, Ali Çin, Döndü Atik, Yaşar Kapar, Fatma Eddu, Hasan El Mslm, Hasan Akbıyıkğlu, Halime Eryılmaz, Melek Grtemel, Ahmet Halil İnce, nal zcan, Arda Çınar, Celal Keskin, Murat Demir, Canan Azazi, Kenan Saten, Recep Yener, Mustafa E., Mtellim Gönültaş, Taner Ozman, Harun Kocaman, Mesut stntaş, Şevket Kılıç, Sedat Erdemir, Hamza Settaş, Gulbidin zbek, Yasir İkbal, Selim zgr, Yaşar Gün, Muzaffer Şencan, İsmail Arabacığlu, Murat Güneç, Murat Tiryaki, Süleyman Kazancı, Hsn Allak, Abdullah ye, İlhami Karaman, Bayram Akoğlu, Nurettin Paksoy, Necmettin Şahap, Hasan Yazıcı, Bekir Bircan, Emrah nal, Hikmet Yakışık, Mehmet Şirin Işık, Arif Fahri Çopak, Mustafa Çoban, Hasan Kılıç, Nihat Şahin, Ercan Yılmaz, Muhammed Apdullah, Fehmi zder, Serkan Kuytemuz, Selehattin ren, Abdlmenaf Kaya, Fatih Arslan, Hüseyin Açııcı, Seyfi Çil, Şeref Demir, Abdurrahman Atmaca, Mehmet Sıddık Gülsever, Doğan Yalçın, Fahri Kontaş, Semih Yavaş, Mehmet les, Abdullah Güler, Mustafa Şahin, Hamit Şimşek, Hamdi Ceylan, Sait Dayan, Mehmet Çoban, Emrah Karataş, Hasan Avcu, Mustafa Kkcebeci, Djali Bin Suri, Salih Oruz, Güner Uysal, Fırat Yıldırım, Galip Avşar, Salih Doğan, Recep Bağçeşme, Ekrem Çiftçi, Muaz Köroğlu, Fesih zner, İbrahim Acar, Mehmet Kavak, Mehmet Kopucu, Serkan Gltepe, Nataha Aslantaş, Seyithan Ayaz, Adnan Kaplan, Erdoğan Orhan, Kemal Şahin, Necati Aras, Oğuz Kaan Everest, Ahmet Aydın, Ahmet Şahin, İmbat K., A.Altıntaş, İdris Aktaş, Muhammed Mesinni, Havva Caran, Arife Aktaş, Ceylan Aksoy, Reyhan Caran, Gülseren Yayla, Maksudede nsal, Havva Yiğit, Ayşegül Karataş, Mihri Kale, Ayşe Kale, Şerife Aksoy, Muazzez Balık, Elmas Çelik, Emel Arslanalp, Buket Keskin, Veli Can Çelik, Metin Arslanalp, Harun Kaplan, Osman Atay, Harun Demir, Fazlı Harmancı, İsmail Doldek, Cennet Yamuç, Yılmaz Meuz, Rasık Kahraman, Yaşar Karasu, Gürbüz Akarca, Şevki Çetin, S.., Mevlüt Şenler, Ersin Solak, Bayram Meral, Mevlit Bilici, Reşat B., Rahman Uğur, Mehmet Kaçar, Kenan Muslu, Burak Ceylan, Şevket Demir, Ramazan Eryiğit, Ferhad Ş., Recep Köklü, Osman Çoksöyler, Hsn Çolak, Ali Haznedar, Kerim Haznedar, Mehmet Tokat, Hüseyin Çolak, İsa Gzbaşı, Bahri zer, Kamil Yaman, Tezcan Gökçe, Uğur İlhan, Hüseyin Gültekin, İsmail Gürses, Mehmet Baha, Mehmet zcan, Hasan Tuncer, Recep Çiloğlu, Ömer Cansu, Mustafa Bektaş, Dursun Ozan, Mehmet zalp, Ziya Yılmaz, Musa Olgun, Muammer Keskin, Mustafa Baydemir, Ahmet Saçan, Tamer Sağlam, Ayten Doğuçam, Damla Canyonan, İnyet Yılmaz, Ashyrov Nurklych, Süleyman Candaş, Adem Çakmak, Serana Shim, Kadri Bağdu, Müfide Çağlar, Hakan Yamaç, İbrahim Yurdabakan, Şemseddin Karakurt, Kemal Yıldız Tuğran, Şuayip Uzun, Halit Ayaydın, İlknur Tahtalı, Selçuk Solak, Fevzi Çebi, Ali Akça, Yunus Emre Abaklı, Seçkin Bahar, Yunus Dirican, Ömer Sönmez, Umut Çiçekdağ, Telli Yaran, Mehmet Acar, Orhan Coşkun, Ramazan Demirbilek, Çetin Çelik, Sezer Karakaş, Yusuf Hatabi, mr Yoruç, Askeri Kaya, İsmail Sarıtaş, Veysel Teymur, Yavuz Taşdemir, Mehmet Ali ., Aytaç Demir, İhsan Payas, Genç Ali Yavuz, Tahsin Sezgin, Çağdaş Doğar, Turan Abalı, Numan Altunbaş, Mehmet Akar, Rıza Açıkgöz, Zeki Baykara, İlyas Kurtuluş, Muzaffer Alataş, Bayram Karaaslan, Yusuf Beder, Bayram Baş, İsmail Hakkı Balıbey, Fuat Timurtaş, N.A., Nesil Alpak, Mustafa Yasin Gürdal, Osman Yılmaz, Cafer Yumuşak, Muhayya Hasanowa, Adem Algr, Mehmet zdemir, Hacı Güleç, Mesut Gürbüz, Alparslan Keskin, Ali Osman Tufan, İzzet Sağıltıcı, Zher Sağıltıcı, İsmail Arslan, Nureddin Turan, Salih Kesgin, Mehmet Meti, Mehmet Eraçar, Mehmet Kuşaksız, Hüseyin Çam, Vasly Onyshchenko, Faruk l, Uğur Akay, Yavuz Durmuş, Aslıhan Yazıcığlu, Pınar Çınar Keskin, Aslı Çetin, Hatice Arslan, Atakan Karanfil, Şeyhmus Almak, Samet Çelik, Faruk Durak, Beşir Kurt, Emrah Horoz, Fatih Çevik, Serdar Gören, Bekir Çardak, Mustafa Nişancı, Mehmet Ali Akman, Alattin Yavuz, Bilal Kılavuz, Nuriye Kara, Yücel Doğan, Süleyman Göktaş, Mikail Kartal, Raid Hasan, Nuri Erbay, Hasan Boz, Saniye zçelik, Serpil zçelik, zcan Bakır, Süleyman Akman, Keziban Can, Ahmet Delen, Zeynep Delen, Mustafa Çetinkaya, İhsan Gzen, Ahmet Karakaya, Dijle Karakaş, Berkan Altay, Vahittin Çataloğlu, Metin Bilekli, Mehmet Ekşi, Emin Akçay, Kadir Yüksel, Meliha Kahriman, Nurten

Halıcı, Yusuf Toprak, Orhan Şenol, Serhat Balaban, Hüsnü Küçüktekin, Samır Muhammed, Ayşe Güler, Mehmet Durmaz, Tuncay Ergeldi, Halit Karaçoban, Şafak Çelik, Şahap Kaplan, Talip Yuğnük, Mehmet Ata Kutlu, Wenliang Zhang, Sabri Akyüz, İbrahim Ertürk, Mustafa Akay, Ağa Aydemir, Sabri Mağrur, Metin Keskin, Riyat El Basin, Hayri Kutlu, Seher Tansuk, Rifat Sarışın, Bahtiyar Kösemikoğlu, Zehra Tigün, Hüseyin Altınay, Gülhan Boru, Aydın Bezirganoglu, Haluk Kardaşlar, Helaç Karabaş, Yüksel Cebar, Suzan Özpeynirci, Engin Küçüktopuz, Şenol Ünlü, Fatih Topçuoğlu, Halil Okutucu, Mustafa Avşar, Erdinç Çoban, Sedat Güneş, İbrahim Numuş, Ferhat Akgül, Ahmet Yıltak, Ömer Esmer, Zeynel Aggez, Enes Alkan, Serdar Özdemir, Mehmet Özdemir, Enver Kurtuluş, Ömer Özbek, İsmet Yalçın, Mustafa Akbaş, Yusuf Aydın, Ali Çiftçi, Murat Yüksel, Osman Uzun, Özkan Cerit, Asım Aybilek, İlker Öztürk, Aslan Güler, Erol Toy, Muammer Atılay, Hakan Seçkin, Rıza Bozkurt, İsmail Sağlam, Ekrem Durgut, Mehmet İsa Dumlu, İsmail Kılıçarslan, Ali Aşir, Kıyas Kahraman, Serkan Aydın, Metin Boğmalık, Ahmet Çakmak, Mehmet Albayrak, Şevket Almas, Ümit Can, Habib Kılıç, Hasan Karagöz, Muhsin Ağrıdağı, Hamdi Kunduz, Mustafa Ay, Tahir Kara, Hıdır Ali Genç, İsmail Sarıtaş, Bilal Bal, Cengiz Tatoğlu, Murat Usta, Menderes Meşe, Vahdet Biçer, Ferdi Kara, Cengiz Bilgi, Seçkin Hereklioğlu, Hasan Bilir, Enver Algül, Fatih Kahveci, Rahim İşli, Aydın Akgül, Hüseyin Saya, Davut Sancar, Levent Keser, Yusuf Yıldız, Süleyman Ulu, Mehmet Bulut, Tuncay Hakan, Erhan Çakmak, Mehmet Yeniçeri, Mustafa Kayıcı, Sinan Doğraylı, Ethem Güleç, Halil Taykaya, Yunus Kemal G., Sedat Ceylan, Müceste Özdölek, Seyit Ahmet Dinç, Oleksandr Yermolenko, Mustafa Tayfun Yağcı, Hasan Özsoy, Süphan Çeçe, Seyit Barkın, Ahmet Düzen, Kubilay B., Kadir Taştan, Orhan Çobanoğlu, Mehmet Kaymak, Mehmet Anar, Turan Cingöz, Haşim Karasu, Yunus Işık, İ.A., Hatice Özsoy, Yaşar Fırat, Nevzat Işık, Bedirhan Ok, Kenan Cangül, İsmail Gür, Duran Karabulut, Seda Nur Tatar, Muhammed Şuhut, Çetin Akdoğan, Ayten İnce, Cengiz Erdoğan, Ali Şahin, Harun Taştan, Zehra Alda, Ayşe Alda, Hakkı İlhan, Ali Öztürk, Belgin Sarı, Yasemin Zeybek, Mustafa Kayaalp, M.Selim Demir, Vedat Yüksek, Serdal Yüksek, Bedo Beninaze, Ramazan Polat, Cemaleddin Örs, Ahmet Altunkaynak, Ömer Sakallı, Hasan Tahsin Coşkun, Salih Mehmet Kaçak, Yusuf Bilir, Adnan Kaymaz, Nuri Çeri, Cüneyt Sonsuz, Osman Yavuz, Salih Çakır, Muammer Çetin, Erdal Kaşıkçioğlu, Uğur Beyhan, Erhan Bozkır, Mehmet Yayla, Muhsin Karaduman, Oğuzhan Çalışkan, Cumali Kırıt, Binnur Kartal, Veysel Çağlak, Emin Halastar, Burhan Gülmez, Tahsin Çıbuk, Yazmurat Haknazarov, Ali Havuz, Turgay Gültekin, Çağlar Turgut Sabancı, İbrahim Admış, Deniz Fırat (Leyla Yıldızhan), Erkan Koyuncu, Ömer Ayas, E.P., Erdoğan Yetkin, Selahattin Avlar, Cem Ceylan, Faris Göçmen, Alparslan Ateş, Mustafa Susam, Ümit Benli, Taner Aslan, Bahattin Günal, E.K., Tugay Akgün, Şevket Beysülen, Mustafa Pirici, Metin Balcı, Mahmud Ahmedi, Hakan Tabak, Gökhan Arslan, İlker İli, Nurettin Kaltakçı, Mehmet Çelik, Saffet Atış, Ali Zorba, Özcan Yılmaz, Melik Yalçın, Şenel Pelit, Durdu Koca, İbrahim Yula, Abdullah Bal, Gazi Ölçer, Murat Çeliköz, Mustafa Şen, Hüseyin Damar, Mahmut Denizedalan, Ali Deniz, Emrah Kör, Ekrem Çinkır, Ömer Çabuk, Üzeyir Ağcakaya, Enver Ekinci, Cafer Korkmaz, İzzet Karataş, Hüseyin Çelik, Bülent K., Halil Yelsiz, İrfan Kadak, Hamit Değirmenci, Suat Yılmaz, Coşkun Uyar, Adem Özkan, Fahri Ünal, Mehmet Keçeci, Kadir Güler, Dilaver Tomak, Mustafa Genç, Zikri Soyer, Salih Afşin, Celal Çanta, Erhan Kulaksız, Ümit Ökşen, Hakan Araş, Kamil Bülent Sayıl, Tayfun Mercan, Vahit Kaya, Osman Korkmaz, Mehmet Yıldırım, Belal Doudani, Cemil Altınsoy, Fatih Ergen, İrfan Ceylan, Mehmet Aradan, Vasile Vulpe, Metin Kara, Zafer Açıkgözoğlu, Ahmet Ay, Zehra Yeşilyurt, Yusuf Karaoğlu, Ömer Daşkıran, Mustafa Akarsu, Mustafa Korkmaz, Yılmaz Kılavuz, Mümin Şahin, Hasan Karakan, Salih Avcu, Osman Okuroğlu, Haydar Eldem, Mehmet Şirin Deniz, Ferzande Kaydul, Hasan Üstündağ, Fatih Hakyemez, Nurullah Yeşilyurt, A.T., Süleyman Eken, Kübra Yaşatır, Selma İçöz, Emine Çelik, Azad Mamu, Süleyman Sertan Buluş, Harun Kara, Gülşen Demiral, Hüseyin Mecit, Nacin Freyş, Akif Arslan, Hatice Polat, Birgül Çelik, Nazım Kara, Erkan Çakır, Hale Çelik, Sedat Yalçın, Adalet Altay, Nazım Uyanık, Hüseyin Uyanık, Ramazan Arslan, Hanife Elma, İbrahim Casim Muhammet, Şaban Ünsal, Ömer Germeç, Leyla Özekinci, İsmail Çakmakoglu, Furkan Çavuş, Abidin Demir, Fehmil İpek, Hüseyin Kılıç, A.Ç., Orhan Yunisoğlu, Hasan Öz, Yüksel Ergen, Remzi Haydar, Hasan Altıntaş, Orhan Avar, Şahabettin Ökmen, Selami Yıldız, Nuray Öztürk, Osman Özen, Kenan Tunçok, Adem Yılmaz, Yaşar Kasap, Ali Saltık, Sabire Konur, Ayfer Yıldırım, Sebahattin Penekli, Burak Kökez, Fahri Aşkın, Halil Kara, Durmuş Kaya, Mehmet Tunç, Ramazan Baraç, Muhittin Tak, Kader Kılıç, Aziz Erten, Ercan Bıyıklı, Sabri Kocabayır, Dilek Fazlı, İsmail Sağlam, Lokman Özmen, Ayhan Taştan, Uğur Çokgülenler, Mahir Kalaoğlu, Süleyman Yılmaz, Engin Dülger, Okan Şen, Veli Düz, Veli İrik, Güven Y., Mehmet Özdemir, Mehmet Şerif Yatkın, Fevzi Metin,

İlhan Duyucu, Tolga Aram, Yaşar Keskin, Mehmet Alagöz, A.Gümüş, Barış Ergin, İsmail Parmak, Ergun Göktaş, Satılmış Göktaş, Murat Göktaş, İlhami Kansu, Raif T., Fahri Aşkın, İbrahim Demir, Aygün Fındık, Hasan Ağgez, Ahmet Çayır, E.A., Cemal Öncü, Mehmet Gülgen, Celal Kıyı, Fırat Yiğen, Battal Muhulkanlı, Adem Varol, Mehmet Sacit, Erdal Toklu, Osman Ceylan, Mehmet Sencer, Ramazan Korkmaz, Tamer A., Orhan Kaya, Aslan Kaya, Mustafa Ceylan, Şaban Kuru, Ali İşleyen, Ali Ağırbaş, Erdal Yüneç, Lokman Kaya, Ahmet Armağan, Telat Özdemir, Ferhat Tan, Kadriye Güngör, Seyfettin Sur, Mertcan Araz, Serkan Akbulut, Kenan Şenol, Mehmet Sert, Hüdayi Öztük, Erdoğan Karaefe, Ali İhsan Yaman, Kamil Çalışkan, Basri Günlü, Yüksel Güzel, Kadir Akbulut, Ahmet Ş., Ferhan Yazar, Gültekin Gencer, İbrahim Yılmaz, Hacı Mehmet Çiftçi, Şenol Nur, Hüseyin Şirin, Murat Hamarat, Murat Özer, İsmet Tülübaş, Ahmet Kozan, Aşkın Karataş, Mustafa Konanç, İhsan Tunç, Enver Balaban, Erkan Evren, Cemal Yorulmaz, Satılmış Kırca, Nurettin Aktaş, Safiye Peşmen, Mehmet Sıddık Tecirman, Sezai Atış, Barış Çiftçi, Ayşe Zehir, Ahmet Şengül, Taner Yaman, Hanife Coşkun, Şaban Akkoç, Archıl Gegıdze, Ali Özdemir, Ömer Özgün, Erdem Çelikmen, Süleyman Akay, Mustafa Yirik, Musa Seven, A.A., Ahmet Baysal, Emin Baysal, Selahattin Uçar, İbrahim Sağnak, Ali Çankay, Ömer Faruk Genç, Zekeriya Akkabak, Ayhan Arı, Muhammet Nur Belen, Halil İbrahim Dursun, Satılmış Mercan, Fahrettin Fırat, Hüseyin Genç, Özlem Yavuz, Rıdvan Sevinç, Ayhan Çetinkaya, Ali Osman Aksu, Murat Kendirli, Şehmuz Günel, Celalettin Özdemir, Ahmet Küçük, Hasan Demir, Fatih Kara, İbrahim Zabin, İsa Temizel, Mahmut Yılmaz, Mustafa Nallı, Muharrem Cıvak, Duray Oruç, Mehmet Ali Mestan, Mehmet Ali Yılmaz, Mehmet Vapur, Hüsnü Akboğan, Ali Yılmaz, Adnan Karlıdağ, Mehmet Emin Çalhan, Sercan Ergün, Turan Çiçek, İsmail Koncagül, Şener Öztürk, İsa Göktürk, Yusuf Öztürk, Mustafa ., Mehmet Yavaş, Mahmut Yücel, Selahaddin Uysal, Turan Kaya, İbrahim Öztürk, Naci Ayvalıoğlu, Baki Güneş, Lazgin Kezer, Aydın Erten, Şahin Akkoyun, Hasan Ateş, Murat Arkaya, Zülfü Yıldırım, Yılmaz Öztürk, Nurettin Koza, Hayrettin Kara, Mehmet Kormalı, Hasan Pala, Uğur Avcu, Musa Yiğit, Mehmet Ali Yaman, İsmail Akçakaya, Fuat Taş, Ümit İnal, Halil Gül, Şükrü Ergin, Orhan Gönültaş, Zeki Şen, Ahmet Cömert, Ali Kılı, Hıdır Teber, Mahmut Cem Kırılmaz, Ramazan Turan, Mustafa Açıkgöz, H.Ş., Aşır Ahmet, Ferdi Aydın, Doğan Gür, Mesut Altınay, Saadetin Çimen, Hüseyin Şen, Necati Uçtu, Hacı Arap Aktaş, Ahmet Keleşoğlu, Gürkan Kazel, Battal Ersoy, Bülent Han, Osman Okyay, Hasan Topuzoğlu, Abdalla Hassan Abdalla Abdelbaky, Burak Yıldırım, Şahabeddin Ökmen, Arzu Ayyıldız, Ramazan Y., Gizem Gürşah Doğa, Mesut Turan, Fatih Selim Aladağ, Ali Uğur Şen, Ahmet Maraşlı, Hacı Canan Coşkun, Mikdat Ataş, Hüseyin İmrag, İsmail Kuyzu, Ömer Kesim, Ahmet Çıldır, Mahmut Uzun, Mehmet Dinç, Samet Hasırcı, Hasan Gölbaş, Zafer Karaaslan, Şeyho Öksüz, Kibariye Öksüz, Çiçek Ayaz, Yıldız Kaplan, Saniye Karahasanoğlu, İsmail Atar, Sezer Ceritçi, Yahya Sarıkaya, Ekrem Çağlayan, Kurtbet Köse, Nizamettin Açı, Özgüner Yeşilyurt, Ayşe Yeşilyaprak, Gülsüm Melik, Ali Sevinçer, Kenan Dönmez, Sadık Balta, Yaşar Carti, Zülfü Kınık, Oğuz Kınık, Mustafa Çiçek, Bayram Kaygısız, İ.B., İpek Kaya, Ahmet Tekeci, Ayşegül Ataseven, M.G., Yusuf Sansıkçı, Bekir Yüce, Yasir Geylani, Mehmet Yüncü, Kahraman Büyükkafes, Mustafa Ünal, Ahmet Ağaç, Ali Ataş, Harfiye Ataş, Ahmet Ataş, Hüseyin Alparslan, Ünal Töre, İbrahim Çetin, Tunahan Gürocak, Mehmet Aygün, Abdullah İnal, Abdullah Özdemir, Abdullah Sivri, Abdülmüttalip Akay, Adem Abokan, Adem Çetiner, Adem Varol, Ahmet Akbulut, Ahmet Akdemir, Ahmet Ali Aslan, Ahmet Avcu, Ahmet Bal, Ahmet Çelik, Ahmet Ergün, Ahmet Erol, Ahmet Gülcü, Ahmet Güven, Ahmet Kaya, Ahmet Soluk, Ahmet Şen, Ahmet Varal, Akif Doruk, Ali Bıçak, Ali Çiftçi, Ali Gül, Ali Kavas, Ali Kilit, Ali Şahin, Ali Şentürk, Ali Yanar, Ali Yüksel, Arif Demir, Aşkın Koyun, Aydın Özgün, Ayhan Avcı, Bayram Ali Dağlı, Bayram Bayındır, Bayram Erol, Bayram İndirik, Bayram Parça, Beytullah Çakır, Bilal Ay, Bilal Bilgi, Bilal Malkoç, Burak Karayel, Celal Sevinç, Cemal Kaya, Cemal Yıldız, Cemil Taşdemir, Cengiz Çantal, Cengiz Kargı, Cengiz Şimşek, Davut Ağız, Davut Çeçen, Davut Duran, Davut Köse, Doğan Yıldırım, Dursun Demircan, Emin Esen, Emin Kurt, Emin Mazı, Emrah Çakır, Emrullah Armut, Engin Yıldırım, Ercan Cezeli, Erdal Demirel, Erdoğan Köse, Erdoğan Merdim, Erdoğan Sevben, Ergun Koyakkaya, Ergün Akkuş, Ergün Sidal, Erkan Altuntaş, Erkan Doğdu, Erol Işık, Erol Uysal, Ersin Çetin, Ersin Keçeli, Evren Sarı, Faruk Karahan, Fatih Köse, Fedai Bozdağ, Ferhat Avkaş, Ferhat Canbaz, Ferhat İren, Ferhat Tokgöz, Feridun Çelik, Gafur Şen, Gazi Osman Sümer, Gökhan Yılmaz, Göknur Kocagedik, Güngör Kayrak, Hakan Taşdemir, Hakan Uçkun, Hakkı Doğan Sal, Halil Ergöz, Halil İbrahim Doğan, Halil İbrahim Hamurcu, Halil Koca, Halil Şevik, Harun Keskin, Hasan Akkaş, Hayri Türker, Hayrullah Baygül, Himmeth Anaçlı, Hüseyin Avkaş, Hüseyin Dalbudak, Hüseyin Demir, Hüseyin Kılıç, Hüseyin Kılıç, Hüseyin Top, İbrahim Biçer, İbrahim

Çelik, İbrahim Çelik, İbrahim Duman, İbrahim Gezer, İbrahim Gökçe, İbrahim Kutbey, İbrahim Salgın, İbrahim Sungur, İdris Arslan, İdris Duran, İlkey Yıldırım, İlyas Özkan, İlyas Yıldırım, İsa Aldemir, İsa Çalış, İsa Sadan, İsa Sevben, İsmail Aslan, İsmail Aslan, İsmail Canbal, İsmail Çata, İsmail Çoşkun, İsmail Değirmen, İsmail Gezer, İsmail Gürpınar, İsmail Kalkan, İsmail Kutlu, İsmail Öztürk, İsmail Şengür, İsmail Tulum, İsmail Yıldırım, İsmet Yılmaz, Kader Yıldırım, Kadir Özel, Kamber Çağlar, Kamil Çal, Kasım Softa, Kazım Karaçoban, Kemal Çoban, Kenan Akdeniz, Kenan Aksoy, Kenan Avcı, Koray Karadağ, Mahmut Akbulut, Mehmet Akif Günaydın, Mehmet Ali Özcan, Mehmet Ateş, Mehmet Azman, Mehmet Çelik, Mehmet Efe, Mehmet Emin Çardak, Mehmet Eser, Mehmet Gülşen, Mehmet Şentürk, Mehmet Yavaş, Mehmet Yetim, Mesut Memiş, Mesut Özkoç, Metin Burmalı, Metin Uslu, Mithat Özdirik, Muhammed Arslancan, Muhammed Çağan, Muhammed Girgin, Muharrem Çiçek, Muharrem Şen, Muhsin Taş, Murat Avcı, Murat Gezgin, Murat Gümüş, Murat Kandemir, Musa Kara, Musa Karaçoban, Mustafa Çalı, Mustafa Dağlı, Mustafa Fenerli, Mustafa Kaya, Mustafa Kocabaş, Mustafa Korkmaz, Mustafa Sedat Toprak, Mustafa Türkhan, Muzaffer Eren, Mücahit Yardımcı, Nihat Kayrak, Niyazi Bayram, Niyazi İzmir, Niyazi Kurban, Numan Kandemir, Nurhan Yankın, Nurettin Kara, Nurettin Yıldız, Nurullah Köse, Okan Merdim, Orhan Öksüz, Osman Fındık, Osman Özgün, Osman Şam, Ömer Afacan, Ömer Elibol, Ömer Özcan, Özay Eren, Özcan Bozdağ, Özcan Öncü, Özcan Sarı, Özgül Çiftçi, Özgür Çevirgen, Özgür Şen, Ramazan Aldemir, Ramazan Çakır, Ramazan Çatar, Ramazan Doğan, Ramazan Kökçü, Ramazan Mercan, Ramazan Savaşan, Ramazan Sökmen, Ramazan Şahin, Ramazan Uçkun, Ramazan Ünal, Ramazan Yavaş, Recep Aldemir, Recep Gümcür, Recep Terzi, Recep Türk, Remzi Artar, Rıdvan Kazancı, Rıdvan Koçhan, Ruhi Dağlı, Sadettin Yılmaz, Sadık Akdağ, Sadık Çakır, Sadi Almaz, Sadrettin Güngör, Saffet Şahin, Saim Özcan, Sait Karaca, Sami Yıldırım, Sebahattin Aydın, Sefer Hazar, Sefer Yayla, Selahattin Kayrak, Selami Tizel, Semai Aktaş, Serkan Buran, Serkan Güneş, Seyit Ali Çetin, Sezai Kılıç, Sinan Yılmaz, Suat Esen, Süleyman Akcan, Süleyman Aldemir, Süleyman Çata, Süleyman Kandemir, Süleyman Tunahan Ulusoy, Şaban İlçi, Şahin Aydın, Şavki Değirmen, Şenay Baygül, Şerafettin Girgin, Şerif Genç, Şerif Gezgin, Şevket Saban, Şinasi Tokmak, Tebib Kaska, Talip Özten, Tayyip Şenlik, Tezcan Şentürk, Tolga Özcan, Tuncay Sidal, Tuncay Şahin, Tuncer Ülhan, Turgay Yağcı, Turgut Yılmaz, Uğur Canbey, Uğur Çolak, Veysel Arkan, Yahya Aybak, Yıldırım Güney, Yılmaz Çiftçi, Yılmaz Erol, Yunus Yılandı, Yüksel Akcan, Yüksel Cangül, Yüksel Yaşar, Zabit Ataş, Zekeriya Kuzu, Zeki Coşkun, Zeki Gezer, Zeynel Uzar, Zühtü Yıldırım, Cem Özkök, Nebi ., Hakan Çırpan, Alim Aralı, Murat Sevgial, Hikmet Aydın, Türkyavaş Sönmez, Özkan Köse, İsmail Varol, Ercan Gece, F.S.C., Hilmi Kırgil, Murat Ayyıldız, Hasan Doğan, Sinan Doğan, Salih Karayalı, Necmettin Güngör, Fatih Altıntop, Ömer Yılmaz, Hakan Tek, Cevdet İyın, Tuncer Temiz, Ferhat Aygöl, İlyas Aksoy, Ali Gezer, Ramadan Ocaktan, Serdal Boztaş, Abdulbari Gözateş, Yılmaz İdareci, M.T., Murat Dağdelen, Mehmet Taşçı, Mesut Kılıç, Ramazan Memiş, Turgut Kavak, Cemil Yılmaz, Muzaffer Kalkan, Mehmet Ataklar, Turan Alkış, Sefa Doğru, Ali Altınışık, Nimet Kalay, Taner Akar, Maksut İsmail, İsmet Töngel, Salih Geçen, Celal Ürün, İbrahim Akman, Selçuk Güncel, Yaşar Tavukçu, Sedat Aytan, Hamza Kozlu, Necmi Yılmaz, Necdet Karapehlivan, Mehmet Aslan, Raif Önç, Ahmet Ali Çınar, Ahmet Çelik, Ömer Üçgün, Celil T., Yusuf Karahan, Recep Tepe, Kurtuluş Küçük, Ceylan Aygün, Necmettin Gişçi, Mustafa Bavagra, Ömer Bademci, Ayhan Uludoğan, Şahin Sevilmiş, Sadettin Tuzcu, Vedat Türan, Serdar Arslan, Veysel Budalcin, Şahin Dikyol, Emin Çitil, Hüseyin Topçu, Fatma Savaş, Sadık Kebapçı, İbrahim Özçelik, Fuat Gökçe, Burhan Evin, Ayşe Arı, Hamitcan Aslan, Ahmet Özdemir, İsmet Şahin, Gülsüm Paker, Ali Sağır, Mahmut Üncal, F. Y., Sebahat Ö., Elif A., Haşim Koç, Ali Yılmaz, Mehmet Zahir Ekin, Mustafa Mercan, Hasan Hüseyin Candan, Mustafa Gezici, Muzaffer Altındaş, Mustafa Şahin, Mehmet Kökten, Selçuk Öztürk, İsmail Gedik, Muharrem Dönmez, Mehmet Avcı, Cuma Cılır, Mustafa Ok, Ferdi Gürlek, İbrahim Akar, Ekrem Alma, Mehmet Yolcu, Naim Caner, Tanju Akıncı, Gökhan Çakır, Sezer Öztürk, Ali İhsan Yiğit, Zeki Yarin, Şahiye Say, Arif Engin Kaftancıoğlu, Refik Doğan, İbrahim Maruf Sönmez, Kaan Okay, Uğur Oruç Körkün, Gökhan Gök, Ramazan Aksoy, Zekeriya K., Özgür Dilek, İbrahim Can Duran, Recep Kesici, Recai Çolak, Şerafettin Tarakçı, Naci G., Duran Top, İsmail Çelik, Kenan Ünal, Burhan Karahasan, Mehmet Şah Demir, Abdülkadir Can, Metin Kaptan, Mithat Kocatepe, İdris Kayna, Adem Bademoğlu, Seyit Sazak, Hayri Arslan, Duran Bolat, Metin Kayrak, Mehmet Çelikoğlu, Adem Arı, Ali Gönülkırılmaz, Erkin Sevinç, Ayhan Şenyar, Cengiz Korkmaz, Kadir Yıldırım, Erdoğan Polat, Abdullah Ömer Süllü, Ahmet Ada, Lütfi Bulut, Yaşar Bulut, Kahraman Baltaoğlu, Mevlüt Yıldırım, Mehmet Sözcü, Kazım Taş, Seyit Ali Kılıç, Bahattin Bilgiç, Mehmet Esen, Hakan

Karaca, Cemil İba, Ahmet Avşar, Mehmet Küçükylmaz, Mehmet Çelik, Mustafa Gürkoyun, Hüseyin Temiz, Burhan Üçyol, Bünyamin Dervişoğlu, Mustafa Deren, Garip Unat, Sebahattin Özçiray, Osman Demirkol, Halil İbrahim Esen, Uğur Uzun, Mustafa Çimen, Kamil Müftüoğlu, İbrahim Kayhan, Süleyman Avundu, Mustafa Ateş, Selçuk Kemer, Şenol Erdoğan, Meryem Çelik, Murat Altay, Erkan Bektaş, Osman Aydoğdu, Serkan Yaşar, Ahmet Er, Ertan Nezih Turan, Faik Deniz, Kamil Topal, Mehmet Başer, Mustafa Çalışkan, Feyzullah Çakıroğlu, Osman Akyurt, Mustafa Erdal, Cengiz Demir, G.Y., R.K., Resul Yılmaz, Ali Dağdelen, Asiye Dağdelen, Halil İbrahim Bulut, Halime Sevim, Ali Kırgan, Akif Öz, Kazım Yolcu, Mesut Çankaya, Coşkun Özdemir, Ali Kınalı, Fırat Yeşil, Erman Çetin, Satılmış Karaduman, Soner Şencan, Tuncay Güryıldız, Şevket Özcan, Osman Ceylan, Hakan Günal, Seda Akal, Eyüp Özdemir, Nurcan Satılmış, Mehmet Bora Yakar, Fatih Alperen Argın, Mehmet Tolon, Osman Ay, Ramazan Haydar, Abdalnaci Çolak, Ahmet Onur Banker, Safet Karaçay, Veysi Erim, Murat Önder, Cihan Atasoy, Mehmet Taha Demir, Cevdet Borazan, Hüseyin Demir, Mehtap Akkuş, Resul Uysal, Recep Koca, Ali Diler, Adil Korucu, Haydar Tomruk, Harun Salık, Sinan Özpolat, Oğuzhan Beyazıt, Ayhan Akkoç, Kenan Erdinç, Mehmet Akşam, Cavit Yılmaz, Onur Atlı, Ünal Acar, Mine Serten, Halil Demir, Halil A., Gamze Buran, Murat Taş, Yunus Kurt, İbrahim Akkuş, Muhittin Göven, Şirin Bulduk, Adem Bayraktutan, Mahmut Aslan, Salman Muhammad Jawad, Nevzat Temur, Celil Memişoğlu, Ali Şener, İhsan Uysal, Yasin Gökdemir, Sabri Kaya, İ.T., Ali Fırat Belder, Mustafa Taştan, Osman Özdemir, Bayram Taşçı, Hasan Solmaz, Nihat Özkan, Ömer Ceylan, Şenel Ayazoğlu, Rüstem Dağ, Ramiz Arı, Ünal Barış Coşkun, Murat Akdoğan, Mikdat Akdağ, Mehmet Kavaş, Savaş Oğuz, Y.S., Mehmet Ali Soykan, Osman Kocakır, Selman Şimşek, Mesut Yaltı, İsmail Kaya, Ahmet Çağlı, Murat Vatansever, Ahmet Gökkaya, Cuma Kılıç, Yaşar Gölpek, Orhan Gül, Ahmet Saral, Mehmet Dukan, İsmail Hakkı Kaya, Ramazan Balcı, Tamer Şeyhun, Niyazi Uçar, Sema Kurt, Sertan Köymen, Tolgahan Önal, Ahmet Küçüktağ, Emrah Taşdemir, Gökhan Emre Örü, Abdullah Kılıç, Ömer Aktaş, Resul Erdal Aytemiş, Enver Karakaya, Mücafer Baş, Avni Varol, Zeynep Bilici, Kemal Altınok, Mehmet Devran, Hakan Dağ, Hasan Akar, Hasan Tahsin Güneysu, Ahmet Güneysu, Sibel Can Polatlı, Turan Temiz, Seyrani Köstü, Osman Durgun, Hüseyin Bayrak, Ersin Erdoğan, Recai Akol, Şaban Adıgüzel, Hayati Sönmez, Hayrettin Balık, Fatma Ünlübaş, Ahmet Bilir, Arif Güzelsu, Murat Doğancı, Gamze Filiz Arslan, Minnet Poyraz, Nizam Arslanoğlu, Erdem Cenk Döndü, Muharrem Çınar, Mehmet Ceylan, Derya Borçin, Kadir Ustael, Şükrü Şimşek, Necmettin Lafcı, Hacı Mustafa Köse, Emre Aksüt, Halil Akkaş, Zeki Cuma Ahmed, Ali Saba Güneş, Hamit Değirmenci, Gürkan Ünal, Orhan Bulut, Temel Şahin, Mustafa Ay, Ercan Özbahçeci, Volkan Karakaya, Mehmet Koçak, Cemal Üstündağ, Mustafa Gözcü, Fikret Yazar, Celal Kocakaya, İsmail İnderes, Ghayath Alezza, Abdul Hakim, İrfan Yenibolat, Yunus Demir, Tayfun Kızıllanat, Kamil Şafak, Cesim El Musd, Mustafa Javuer, Necati Parlak, Yaşar Erdiner, Ahmet Salih, Hüseyin Al, Zeki Akan, Metin Arslan, İlhami Nergiz, Yener Oktan, Hakan Alev, Hayrettin İyiyazıcı, Selami Kubilay, Mehmet Koç, U.A., Bayram Altundal, Mehmet Sabih Akın, Zülküf Temur, Salih Adıyan, Şahin Burhan Tekin, Nazan Erdoğan, Yavuzhan Gemici, Seyithan Akbalık, Mehmet Coşkun, Mehmet Emin Aydın, Murat Meşin, Ahmed Melli, Recep Korkmaz, Yusuf Atay, Erol Karaman, İsmail A., Ramazan Çimen, İzzet Duran, Süleyman Davut, Harun Efe, Mehmet Öztürk, Hasan Kalkan, Mehmet Aslan, Cömert Yeşilirmak, İsmail Kaya, S.Ç., Ahmet Yiğit, Cevdet Kozluca, Bayram Şeker, Hüseyin Güneç, Abdülkerim Kahraman, Selim Onbay, Nikolozı Janalitze, Leyani Tchitashvıci, Mamvka Gabelala, Ramını Tsomaa, Gersamia Malkhazı, Şahin Kozca, Bülent Yakut, Adem Taştekin, Huban Öztoprak, Murat Şimşek, Mustafa Ilgaz, Kamuran Gümüş, Emre Doyar, İlyas Yılmaz, Çetin Tüfenk, Engin Öztürk, Memet Piran Altun, Nedim Ekinci, Ali Türk, Osman Bozdemir, Ramazan Birol, Recep Çavuşoğlu, Yavuz Akman, Nusret Ulugöl, Hasbi Üstündağ, İbrahim Avcı, Abdullah Güneş, Metin Güvercin, Mustafa Kışanak, Ahmet Altun, Osman Koç, Kemal T., Bülent Özsoy, Rahmi Öz, Ahmet Gökçe, Ahmet Doğmuş, Emrah Öcalan, Serdal Aykut, Feridun Güneş, Nihat Akyüz, Recai Çetin, Engin Uğurlu, Figen Budak, Ahmet Şahin, Bestami Uzun, Muhammet Hüseyin Coşkun, Serdar Özdemir, Hayrettin Yenilmez, Mehmet Tuçel Lima, Erdinç Sever, Ahmet Olgar, Fikret Böcek, Tahsin Ataseven, Ahmet Ataseven, Volkan Nuhoglu, Harun Ömür, Vladimir Nikolov Petrov, Adnan Erzin, İbrahim İmaç, Hürmüz Hakan Özaksel, Salim Aysu, Mehmet Marat, Haydar Akyürek, Harun Karaman, Pervil Çetin, Rasim Ala, Osman Avcı, Yusuf Cemal Bayır, İrfan Yay, Bayram Çiftçi, Hüseyin Burhan, Fayat Toy, Inna Zubakova, Musa Baydemir, Özcan Beler, Ali Ülkü Gül, İbrahim Bozkurt, Yücel Arı, Ali Koçan, Beyazıt Kaçkın, Ali Barış Çiğdem, Adem Erik, Suat Gültekin ve ismini öğrenemediğimiz 30 işçiyi **saygıyla anıyoruz!**

İletişim

<http://www.yanginkulesi.org>

<http://www.guvenlicalisma.org>

<http://www.facebook.com/guvenli.calisma>

<https://www.facebook.com/yanginkulesi>

<http://twitter.com/guvenlicalisma>

guvenlicalisma@gmail.com

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi